

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ : ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΘΕΜΑ: «Η ΜΟΛΔΑΒΙΑ ΣΕ ΣΤΑΥΡΟΔΟΜΙ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ Η΄ ΡΩΣΙΑ»

ΚΟΒΙΝΕΑ Α. ΑΝΑ

ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ: 1212Μ022

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΙΟΣ 2015

Στον αείμνηστο πατέρα μου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αρχικά θα κάνω μια αναφορά για την Μολδαβία για την ιστορία της ,το πολίτευμα της και τον Πολιτισμό της και θα αναφερθώ στις ιδιαιτερότητες που την χαρακτηρίζουν. Στην συνέχεια θα αναφερθώ στην προοπτική της χώρας να επιλέξει να συνεχίσει την πορεία της προς την ΕΕ και θα αναφερθώ λεπτομερέστατα σε τι «κέρδισε» ή «έχασε», επιλέγοντας μέχρι σήμερα να ακολουθήσει τις διαδικασίες να γίνει υποψήφια χώρα προς ένταξης στην ΕΕ. Έπειτα θα αναφερθώ στις σχέσεις της Μολδαβίας με την Ρωσία και στην Ουκρανική κρίση η οποία επηρεάζει τις σχέσεις αυτές με άμεσο τρόπο.

Σκοπός μου είναι να αναλύσω τις σχέσεις Μολδαβίας –ΕΕ και Μολδαβίας-Ρωσίας μέσα από τα μάτια τόσο φιλοευρωπαίων όσο και ρωσόφιλων. Η πλειοψηφία των πολιτών είναι χωρισμένοι στα δύο: εκείνοι που ψηφίζουν ακόμη το Κουμμουνιστικό Κόμμα και οι οποίοι είναι ρωσόφιλοι και εκείνοι που ψηφίζουν τα κόμματα που είναι φιλοευρωπαϊκά. Αυτός ο διχασμός είναι έντονος , υπάρχει μέχρι και σήμερα και τα αποτελέσματα των εκλογών τις 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 το έδειξαν ξεκάθαρα.

Δημιουργήθηκε κάποια στιγμή η εντύπωση προς τα έξω πως με την υπογραφή της συμφωνία σύνδεσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση η Μολδαβία έκανε μια ξεκάθαρη στροφή προς την ΕΕ και γύρισε την πλάτη της στην Ρωσία, γεγονός που διαψεύστηκε πολύ γρήγορα.

Θα ήθελα να επισημάνω πως το κεφάλαιο ένα(1) μέχρι και το κεφάλαιο επτά (7) γράφτηκε πριν τον Σεπτέμβριο του 2014 και μόνο το Κεφάλαιο οκτώ(8) γράφτηκε τον Απρίλιο του 2015 όπου αναφέρεται και στα αποτελέσματα των εκλογών της 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 και στις πολιτικές εξελίξεις μέχρι και σήμερα.

Τέλος θα ήθελα να τονίσω άλλη μια φορά πως ο κύριος σκοπός μου ήταν να αναδείξω και τις δυο τάσεις και νοοτροπίες που υπάρχουν στο εσωτερικό της Μολδαβίας οι οποίες την διχάζουν μέχρι και σήμερα.

Αθήνα, Απρίλιος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αφιέρωμα	2
Πρόλογος.....	3
Περιεχόμενα.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	
Η Μολδαβία στους αιώνες	8
1.1 Η Ιστορία της Μολδαβίας	8
1.2 Το κρατίδιο της Υπερδνειστερίας	9
1.3 Η εθνότητα «Γκαγκαούζοι»	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	
Κρατικές Αρχές – Συνθήκες – Η πολιτική κατάσταση	12
2.1 Οι Θεσμοί	12
2.1.1 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας	12
2.1.2 Η Κυβέρνηση	12
2.1.3 Διαχωρισμός Εξουσιών	12
2.1.4 Το Σύνταγμα ως ο υπέρτατος νόμος	12
2.1.5 Τήρηση του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών	13
2.1.6 Η ενότητα του έθνους και το Δικαίωμα στην Εθνική Ταυτότητα.....	13
2.1.7 Η Δημοκρατία της Μολδαβίας – Neutral μέλος.....	13
2.2 Η Πολιτική Κατάσταση	13
2.3 Νομοσχέδια με γεω-πολιτική σημασία	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	
Σχέσεις ΕΕ-Μολδαβίας	16
3.1 Η σύνδεση της Μολδαβίας με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ	16

3.2 Ρουμανία και Μολδαβία συμπράττουν	16
3.3 Η ΕΕ καταργεί τη βίζα για τους Μολδαβούς	17
3.4 Η σημασία της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων	18
3.5 Η Ευρώπη παρατηρεί	19
3.6 Διακοινοβουλευτική συνεργασία	21
3.7 Παρακολούθηση εκλογών	21
3.8 Η συμφωνία ΕΕ-Μολδαβίας Τομέας εμπορίου	21
3.8.1 Πρόσβαση στην αγορά	22
3.8.2 Υπηρεσίες και εγκατάσταση	23
3.8.3 Πνευματική ιδιοκτησία	23
3.8.4 Δημόσιες συμβάσεις	24
3.9 Η Μολδαβία σπάει το μονοπώλιο της Gazprom με ευρωπαϊκή συνδρομή	24
3.10 Συμβολική πρώτη επίσκεψη της νέας Ευρωπαϊκής ΥΠΕΞ στη Μολδαβία	25
3.11 Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τις βασικές μεταρρυθμίσεις στην Δημοκρατία της Μολδαβίας.....	26
3.12. Πλαίσιο πολιτικής	26
3.12.1 Ενιαίο Πλαίσιο Στήριξης 2014-17	27
3.12.2 Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης 2014	27
3.13 Η ΕΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη της γεωργίας της Μολδαβίας	28
3.14 Έρευνα και καινοτομία Horizon 2020: σύμβαση επιχορήγησης της ΕΕ στην Μολδαβίας	28
3.15 Η μεταρρύθμιση στον τομέα της δικαιοσύνης στη Μολδαβία	29
3.16 Η στρατηγική της ΕΕ – Η προσπάθεια πληροφόρησης της κοινής γνώμης	30
3.16.1 Αλήθειες & Μύθοι	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°

Σχέσεις Ρωσίας-Μολδαβίας	40
4.1 Αν δεν ... διαλυθεί η Ουκρανία	40
4.2 Εσωτερικές «διεργασίες»	41
4.3 Μόσχα εναντίον ... Βουκουρεστίου	42
4.4 Η κρίση θα πάει και στη Μολδαβία;	43
4.5 Η θέση της πολιτικής ηγεσίας της Υπερδνειστερίας	43
4.6 Οι κρίσιμες εκλογές	45
4.7 Οι σοσιαλιστές επιλέγουν ... Βορρά	46
4.8 Αναλύσεις προβλέπουν η Ρωσία να εισβάλει στη Μολδαβία	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	
Η κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή. Η «γειτονιά» σε κρίση	49
5.1 Οι «σκληροί» του ΝΑΤΟ και Εκεχειρία	49
5.2 Πως βλέπουν την επέκταση του ΝΑΤΟ οι ρωσόφιλοι.....	50
5.3 Μπροστά σε ένα νέο Ψυχρό Πόλεμο;	50
5.4 Πότε θα τελειώσει η πολιτική κρίση στην Ουκρανία	51
5.4.1 Τα σχέδια του Κρεμλίνου	51
5.5 ΝΑΤΟ: Τα οφέλη και οι περιορισμοί	52
5.6 Νέοι μετανάστες	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	
Ελλάδα-Μολδαβία. Ιστορικοί δεσμοί.....	54
6.1 Ο ρόλος της Ελλάδας	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

«Εμπάργκο». Οι συνέπειες.....	56
7.1 ΕΕ & ΗΠΑ κατά ..Πούτιν	56
7.2 Εμπάργκο και από το Κρεμλίνο	57
7.3 Στα 5 δισ. το κόστος του ρωσικού εμπάργκο για την Ε.Ε.	57
7.4 Οι ..ευνοημένοι	58
7.5 Εμπάργκο Ρωσίας σε Μολδαβία για "παραδειγματισμό"	58
7.6 Η Ρωσία αυστηροποιεί τους νόμους μετανάστευσης	59

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8°

Οι εκλογές της 30ης Νοεμβρίου 2014. Οι εξελίξεις μέχρι σήμερα	61
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9°

Η Μολδαβία στο «σταυροδρόμι του μέλλοντος». Συμπεράσματα	63
Βιβλιογραφία – Παραπομπές	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η Μολδαβία στους αιώνες

1.1 Η Ιστορία της Μολδαβίας

Η Μολδαβία είναι αναπόσπαστο τμήμα της Ευρώπης και έχει μια πλούσια ιστορία. Η Δημοκρατία της Μολδαβίας είναι ένα κράτος που βρίσκεται ανάμεσα στη Ρουμανία από τα δυτικά και την Ουκρανία από τα ανατολικά. Η Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει μια σημαντική πολιτιστική κληρονομιά της αναμφισβήτητης αξίας: αρχαιολογικούς χώρους, κατοικίες, κτήματα στην εξοχή, κάστρα, μοναστήρια και εκκλησίες, μνημειώδη έργα τέχνης, μνημεία, χωριά και αστικά κέντρα με παραδοσιακή και εθνογραφική αρχιτεκτονική¹.

Το 1812 με την Συνθήκη του Βουκουρεστίου το ανατολικό κομμάτι της Μολδαβίας, η Βεσσαραβία², προσαρτήθηκε στη Ρωσία. Το δυτικό μέρος της Μολδαβίας παρέμενε αυτόνομο πριγκιπάτο και ενώθηκε με την Βλαχία για να δημιουργηθεί το Βασίλειο της Ρουμανίας.

«Χάρτης, Μολδαβία»

Το 1918 η Βεσσαραβία κήρυξε την ανεξαρτησία της από τη Ρωσία και ενώθηκε την ίδια χρονιά με το Βασίλειο της Ρουμανίας. Όμως στα τέλη του

¹ Republic of Moldova , www.onu.mfa.md/culture-en

² Βεσσαραβία ονομαζόταν η σημερινή Δημοκρατία της Μολδαβία, αποτελεί το ανατολικό μέρος της Μολδαβίας και βρίσκεται ανάμεσα στον ποταμό Προύθο και στον ποταμό Δνείστερος.

Β' Παγκοσμίου Πολέμου η περιοχή ανακαταλήφθηκε από τα σοβιετικά στρατεύματα και η χώρα μετονομάστηκε σε Μολδαβική Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία έως το 1991, όπου κήρυξε την ανεξαρτησία της. Η συνολική της έκταση είναι 33.843 τ.χλμ. και ο πληθυσμός της, με βάση εκτιμήσεις του 2015, είναι 3.555.200 κάτοικοι³.

Στα δυτικά, τα σύνορα της Μολδαβίας οριοθετούνται από τον ποταμό Προύθο που ενώνεται με τον Δούναβη προτού χυθεί στη Μαύρη Θάλασσα. Στα βορειοανατολικά, ο Δνείστερος είναι ο βασικός ποταμός διασχίζοντας τη χώρα από βορρά προς νότο. Η χώρα δε βρέχεται από θάλασσα, παρόλο που τα νότια σύνορά της φτάνουν πολύ κοντά στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας. Το βόρειο μέρος της χώρας κυριαρχείται από λόφους, που δεν ξεπερνούν όμως τα 430 μέτρα σε ύψος.

Παρόλο το ευνοϊκό της κλίμα και την καλή αγροτική γη που διαθέτει, η Μολδαβία δεν έχει υδάτινα αποθέματα. Ως αποτέλεσμα, εξαρτάται οικονομικά κυρίως από την γεωργία, με την παραγωγή φρούτων, λαχανικών, κρασιού και καπνού. Τα τελευταία χρόνια, μετά από συμφωνία με την Παγκόσμια Τράπεζα και το ΔΝΤ (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο), η Μολδαβία προχώρησε σε φιλελεύθερη οικονομική πολιτική, που περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, απελευθέρωση των τιμών και πολλές ιδιωτικοποιήσεις⁴.

Η Μολδαβία ωστόσο παραμένει η φτωχότερη χώρα της Ευρώπης. Οι μισθοί στη Μολδαβία παραμένουν οι χαμηλότεροι της Ευρώπης (3,25 λεί ή 0,2 ευρώ ανά ώρα), ενώ η διαφορά των αμοιβών μεταξύ του εξειδικευμένου υπαλλήλου και του ανειδίκευτου εργάτη ξεπερνάει σε ορισμένες περιπτώσεις και τις 100 φορές, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ένωση Εργοδοτών της Ευρώπης⁵.

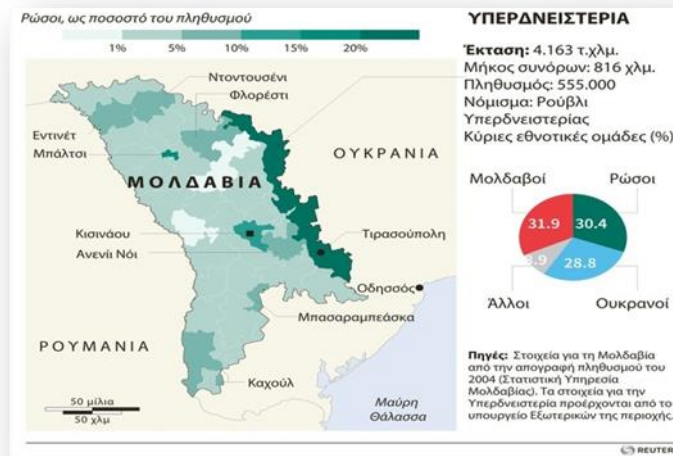
1.2 Το κρατίδιο της Υπερδνειστερίας

Η Υπερδνειστερία (επίσης Τρανσνίστρια) έχει 505.153 κατοίκους εκ των οποίων το 1/3 είναι ρωσόφωνοι, το 1/3 ρουμανόφωνοι και οι υπόλοιποι είναι Ουκρανοί, Βούλγαροι και Γαγαούζοι, μια μειονότητα Τούρκων χριστιανών, καθώς και άλλες μειονότητες της πρώην σοβιετικής ένωσης.

³ Statistica, <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=479&id=4162>, 05/05/2015

⁴ IMF, weodata, <http://goo.gl/JxX2IS>,

⁵ The Federation of European Employers (FedEE), www.fedee.com/

«Η Υπερδνειστερία σε αριθμούς»⁶

Το κρατίδιο αυτό έγινε de facto ανεξάρτητο κράτος τον Σεπτέμβριο του 1990 οπότε και αποσχίστηκε από την Μολδαβία, λίγο πριν την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Ο λόγος της απόσχισης, ήταν πως οι κάτοικοι της περιοχής, στην πλειοψηφία τους Ρώσοι και Ουκρανοί, φοβόντουσαν ότι η Μολδαβία θα αποχωρούσε από την ΕΣΣΔ.

Η απόσχιση της από την Μολδαβία δεν έγινε αναίμακτα, καθώς ο στρατός της Μολδαβίας προσπάθησε να καταπνίξει την εξέγερση. Ωστόσο οι κάτοικοι της περιοχής βοηθούμενοι από Κοζάκους και Ουκρανούς εθελοντές και την 14η Ρωσική Στρατιά νίκησαν τους Μολδαβούς στον Πόλεμο της Υπερδνειστερίας.

Αποτέλεσμα ήταν, από το 1992 μέχρι σήμερα η Υπερδνειστερία να αποτελεί de facto ανεξάρτητο κράτος, αν και δεν έχει αναγνωριστεί από κανένα άλλο κυρίαρχο κράτος. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο από την άλλη μεριά, αναγνωρίζει την Υπερδνειστερία ως «γκρίζα ζώνη». Παρά ωστόσο το αμφιλεγόμενο status quo της, η Υπερδνειστερία έχει δική της κυβέρνηση αλλά και δικό της νόμισμα.

Η ρωσόφωνη Υπερδνειστερία θεωρεί τη Μόσχα προστάτιδά της. Στην περιοχή της άλλωστε είναι εγκατεστημένοι 2.500 Ρώσοι στρατιώτες. Τον Απρίλιο του

⁶ Γράφημα – πρακτορείο **Reuters**, αναδ. Εφημερίδα «Ναυτεμπορική», <http://goo.gl/V28IeY>, 24/03/14

2014 κατέθεσε επίσημο αίτημα στον Βλαντιμίρ Πούτιν για τη αναγνώριση της ανεξαρτησίας και εθνικής κυριαρχίας της περιοχής.⁷

1.3 Η Αυτόνομη επαρχία της Γκαγκαουζίας⁸

Η Αυτόνομη επαρχία της Γκαγκαουζίας ή απλώς Γκαγκαουζία, όπως είναι ευρύτερα γνωστή, είναι μια περιοχή που βρίσκεται στη νότια Μολδαβία. Η Γκαγκαουζία την αυτονομία της στις 23 Απριλίου 1994, όπου και της εκχωρήθηκε ειδικό συνταγματικό καθεστώς, γεγονός που έθεσε τέλος στη διένεξη μεταξύ των Γκαγκαούζων αυτονομιστών και της κεντρικής διοίκησης της Μολδαβίας. Την ύπαρξη της αυτόνομης επαρχίας της Γκαγκαουζίας την προβλέπει και στο Σύνταγμα της Μολδαβίας στο άρθρο 111 μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος του 2003.

Η Γκαγκαουζία βρίσκεται στη Νότια Μολδαβία σε μια περιοχή 1.832 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Περίπου 163.700 άνθρωποι μιλούν τουρκικά, αλλά είναι χριστιανοί ορθόδοξοι. Η παρουσία των Γκαγκαούζων στη Μολδαβία ξεκινά στα τέλη του 18ου αιώνα, με τους ρωσοτουρκικούς πολέμους⁹.

Ένα σημαντικό πρόβλημα στην Γκαγκαουζία αποτελεί η προσπάθεια της Τουρκίας να εκτουρκίσει τους Γκαγκαούζους, εκμεταλλευόμενη την τουρκογενή διάλεκτο των Γκαγκαούζων, προσφέροντας τους υποτροφίες και αμέτρητες θέσεις εργασίας στην Τουρκία, ώστε τελικά να δημιουργήσει τους "Τουρκο-ορθόδοξους".

⁷Mediafax, <http://www.mediafax.ro/externe/rogozin-sustine-ca-a-adus-la-moscova-petitii-pentru-recunoasterea-transnistriei-12618352>, 11/05/2014

⁸ Constitutia Republicii Moldova, Art. 111, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

⁹ <http://www.gagauzia.md/pageview.php?l=ro&idc=400>, 03/05/2015

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Κρατικές Αρχές – Συνθήκες – Η πολιτική κατάσταση

2.1 Οι Θεσμοί

2.1.1 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Μολδαβίας ως αρχηγός του κράτους αντιπροσωπεύει το κράτος και είναι ο εγγυητής της εθνικής κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας, της ενότητας και της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας. Κάθε πολίτης της Δημοκρατίας της Μολδαβίας άνω των 40 ετών με δικαίωμα ψήφου που έχει ζήσει στη χώρα για τουλάχιστον 10 χρόνια και μιλάει τη γλώσσα του κράτους μπορεί να προταθεί για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας της Μολδαβίας¹⁰.

2.1.2 Η Κυβέρνηση

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, η κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας είναι μια εκτελεστική διοικητική οντότητα και υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας της Μολδαβίας¹¹.

2.1.3 Διαχωρισμός Εξουσιών

Η νομοθετική, η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία είναι ξεχωριστές και συνεργάζονται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Συντάγματος.

2.1.4 Το Σύνταγμα ως ο υπέρτατος νόμος

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας είναι ο υπέρτατος / θεμελιώδης νόμος της χώρας. Τέθηκε σε ισχύ στις 27 Αυγούστου του 1994. Δεν υπάρχουν νόμοι ή άλλες νομικές πράξεις και κανονισμοί σε αντίθεση με τις διατάξεις του

¹⁰ Constitutia Republicii Moldova, Capitoul V, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

¹¹ Constitutia Republicii Moldova, Capitolul VI, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

Συντάγματος. Το άρθρα 134 και 135 του Συντάγματος της Μολδαβίας προβλέπουν την ύπαρξη και την λειτουργία του Συνταγματικού Δικαστηρίου¹².

2.1.5 Τήρηση του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας δεσμεύεται να σέβεται το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τις συνθήκες που απορρέουν, να διατηρεί αρμονικές σχέσεις με άλλα κράτη και ομόφωνα αναγνωρισμένες αρχές στα πλαίσια των κανόνων του διεθνούς δικαίου.

2.1.6 Η ενότητα του έθνους και το Δικαίωμα στην Εθνική Ταυτότητα

Η εθνική ενότητα της Δημοκρατίας της Μολδαβίας αποτελεί το θεμέλιο του κράτους. Η Δημοκρατία της Μολδαβίας είναι η κοινή και αδιαίρετη πατρίδα όλων των πολιτών της. Το κράτος αναγνωρίζει και εγγυάται σε όλους τους πολίτες της το δικαίωμα να διατηρήσουν, να αναπτύξουν και να εκφράσουν την εθνοτική, πολιτιστική, γλωσσική και θρησκευτική ταυτότητα¹³.

2.1.7 Η Δημοκρατία της Μολδαβίας ως Neutral μέλος¹⁴

Το Σύνταγμα της Μολδαβίας στο άρθρο 11 προβλέπει πως η Δημοκρατία της Μολδαβίας διακηρύσσει τη μόνιμη ουδετερότητά της. Η Δημοκρατία της Μολδαβίας δεν θα δεχθεί τη στάθμευση ξένων στρατευμάτων στο έδαφός της.

2.2 Η Πολιτική Κατάσταση

Η Μολδαβία, όπως αναφέρθη και παραπάνω είναι η φτωχότερη χώρα στην Ευρώπη, η οποία απλώς τυχαίνει να έχει κομμουνιστική βουλευτική πλειοψηφία από το 1998 μέχρι περίπου το 2010¹⁵.

Παρά το γεγονός ότι απέκτησε την ανεξαρτησία της από τη Σοβιετική Ένωση εδώ και 20 χρόνια, η Ρωσία πλέον εξακολουθεί να επηρεάζει σ' ένα σημαντικό μέρος την οικονομία της Μολδαβίας από τον καθορισμό των τιμών και των μισθών,

¹² Constitutia Republicii Moldova art.134 & 135, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

¹³ Constitutia Republicii Moldova, art.. 15 & 16, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

¹⁴ Constitutia Republicii Moldova, art.. 11, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrării in vigoare : 27.08.1994

¹⁵ <http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/1998/results/>, 10/05/2015

την επιρροή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, μέχρι την υγειονομική περίθαλψη, τη γεωργική παραγωγή, τις αεροπορικές μεταφορές, και την ηλεκτρική ενέργεια.

Από την τελευταία εκλογή τους το 2010, οι κομμουνιστές εξακολουθούν να κατέχουν τις περισσότερες έδρες στο κοινοβούλιο, τις 42 έδρες από τις 101¹⁶. Τα τρία άλλα βασικά κόμματα¹⁷ ενώθηκαν για να σχηματίσουν ένα συνασπισμό πλειοψηφίας για να αναλάβουν τη διακυβέρνηση. Οι κομμουνιστές είναι ακόμα μια ισχυρή δύναμη στην πολιτική ζωή της Μολδαβίας, και τα άλλα κόμματα δεν είναι ακριβώς πρωταθλητές της οικονομικής ελευθερίας.

Στο κοινοβούλιο επικρατεί μια σταθερή διαφωνία για τον προϋπολογισμό, για τα φορολογικά μέτρα, για τη θέσπιση και την εφαρμογή των Νόμων. Πρωθυπουργός σήμερα, είναι ο Γιούριε Λεάνκα, ο οποίος οδήγησε τη Μολδαβία στη συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Ένωση τον Ιούνιο '14. Στο τέλος του Οκτωβρίου του τρέχοντος έτους (2014) έχει προγραμματιστεί νέα, σαφώς ενδιαφέροντα και σημαντική για τη χώρα, εκλογική αναμέτρηση¹⁸.

2.3 Νομοσχέδια με γεω-πολιτική σημασία

Το Κοινοβούλιο της Μολδαβίας καταδίκασε επισήμως τον Ιούλιο του 2013 το κομμουνιστικό καθεστώς και απαγόρευσε τα κομμουνιστικά σύμβολα. Το σχετικό νομοσχέδιο, όπως μετέδωσε η δικτυακή πηγή Publika.md¹⁹ υιοθετήθηκε στη συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου του 2013. Το έγγραφο επικρίνει «το ολοκληρωτικό κομμουνιστικό καθεστώς στην Μολδαβική Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία, το οποίο πραγματοποίησε εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, καθώς και τις ενέργειες όλων των προσώπων, που συμμετείχαν στην τέλεση των εγκλημάτων του κομμουνιστικού καθεστώτος».

¹⁶ Η διπλωματική εργασία γράφθηκε μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2014, επισημαίνω πως μεσολάβησαν οι εκλογές της 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 όπου Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Μολδαβίας έχει 21 έδρες από τις 101 όμως διαλύθηκε ο Συνασπισμός των προ-ευρωπαϊκών κομμάτων με αποτέλεσμα η ισχύς του Κομμουνιστικού Κόμματος να παραμείνει καθώς την χώρα κυβερνά μια Κυβέρνηση μειοψηφίας που παρ' όλου που δηλώνει πως είναι μια προ-ευρωπαϊκή Κυβέρνηση έχει τοποθετήσει σε κεραιές θέσεις στελέχη Κομμουνιστικού Κόμματος της Μολδαβίας.

¹⁷ το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα με 32 έδρες, το Δημοκρατικό Κόμμα με 15 έδρες και το Φιλελεύθερο Κόμμα με 12 έδρες – συνολικά ο Συνασπισμός Κομμάτων έχει 59 έδρες από τις 101.

¹⁸ Η διπλωματική εργασία γράφθηκε μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2014. Τα αποτελέσματα των εκλογών της 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 και οι εξελίξεις διατυπώνονται στο τελευταίο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας.

¹⁹ Publika.md, αναδ. Euro2day, «Απαγορεύτηκε ο κομμουνισμός στη Μολδαβία». <http://goo.gl/A425OY>, 12/07/2014

Πέραν αυτού το νομοσχέδιο απαγορεύει στο έδαφος της Δημοκρατίας τη χρήση των κομμουνιστικών συμβόλων (ως παράδειγμα αναφέρονται το σφυροδρέπανο). Μάλιστα διευκρινίζεται ότι η απαγόρευση ισχύει μόνο για τη χρήση αυτών των συμβόλων για πολιτικούς σκοπούς. Επίσης απαγορεύεται «να προπαγανδίζονται ολοκληρωτικές ιδεολογίες»²⁰.

²⁰Οι νέα κυβέρνηση της Μολδαβίας που σχηματίστηκε μετά τις εκλογές της 30ης Νοεμβρίου του 2014 σκοπεύει να καταργήσει τον τόμο που απαγορεύει στο έδαφος της Δημοκρατίας τη χρήση των κομμουνιστικών συμβόλων, <http://stiri24.md/deputatii-au-anulat-legea-cu-privire-la-interzicerea-simbolurilor-comuniste/>, 07/05/2015

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης - Μολδαβίας

3.1 Η σύνδεση της Μολδαβίας με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ.

Η συμφωνία πλαισίου που υπεγράφη μεταξύ Μολδαβίας και ΕΕ, η οποία επιτρέπει στη χώρα να συμμετάσχει σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσης της ΕΕ, έφερε τη χώρα ένα βήμα πιο μπροστά στην ένταξη της στην Ένωση. Οι προσπάθειες της Μολδαβίας για ένταξη στην ΕΕ αφορούν την ευθυγράμμιση όλων των πολιτικών της σε όλους τους τομείς, ειδικά στην εξωτερική πολιτική με την γραμμή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εν λόγω συμφωνία, επαναλαμβάνει τη σύνδεση της Μολδαβίας με την ατζέντα εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Πιο συγκεκριμένα, στις αρχές του 2013, η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας της ΕΕ προσκάλεσε τη Μολδαβία να προσφέρει συμβολές στη νέα μη στρατιωτική αποστολή της Ένωσης στο Κέρασ της Αφρικής, γνωστή ως EUCAP NESTOR. Αξιωματούχοι της ΕΕ ανέφεραν πως η Ένωση ελπίζει να δει τη Μολδαβία να συμβάλει σε αυτή και σε άλλες αποστολές και επιχειρήσεις που στηρίζει η ΕΕ²¹.

Περά τούτου από το 2005 μέχρι και σήμερα υπάρχει μια μόνιμη αποστολή βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς Μολδαβία στα σύνορα με την Υπερδνειστερία και την Ουκρανία. Αυτή η αποστολή έχει ως σκοπό να επιτύχει η Μολδαβία αλλά και η Ουκρανία να φθάσουν το επίπεδο διαχείρισης συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης^{22 23}.

3.2 Ρουμανία και Μολδαβία συμπράττουν

Οι σχέσεις της Μολδαβίας με την Ρουμανία θα μπορούσαν να συγκριθούν με τις σχέσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την Κύπρο είτε θα μπορούσε να πει κανείς πως είναι ακόμη πιο στενές - εθνικά, γλωσσικά και ιστορικά. Πολλοί ισχυρίζονται πως δεν υπάρχει καν μολδαβικό έθνος αλλά ρουμάνικο. Οι δύο αυτές χώρες

²¹ SETimes.com, «Η συνεργασία Μολδαβίας-ΕΕ αποκτά πρακτική προσέγγιση», <http://goo.gl/g7Nqi1>, 13/01/2014

²² http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/moldova-and-ukraine-border-mission/index_en.htm, 30/08/2014

²³ <http://www.eubam.org/en/about/overview>, 30/08/2014

μοιράζονται τις ίδιες παραδόσεις, την ίδια γλώσσα, την κοινή ιστορία και έχουν τους ίδιους προγόνους. Άρα τι πιο αναμενόμενο από την Μολδαβία να ζητήσει την εμπειρία και την βοήθεια της Ρουμανίας σε προσπάθειες ένταξης στην ΕΕ²⁴.

Ομάδα ειδικών από την Ρουμανία και την Μολδαβία αξιολόγησαν στις αρχές του 2013 τις διμερείς σχέσεις μεταξύ των γειτονικών χωρών. Ο στόχος ήταν η αναζήτηση νέων πρωτοβουλιών που θα ενισχύουν το ρόλο της Ρουμανίας ως βασικό συνεργάτη στις προσπάθειες της πρώην Σοβιετικής δημοκρατίας να έρθει εγγύτερα στην Ευρώπη.

Συμφωνία συγχρηματοδότησης για τη σύμπραξη ανάπτυξης Ρουμανίας-Μολδαβίας υπεγράφη λοιπόν στις 21 Νοεμβρίου του 2013 στο Κισινάου από τον Μάριους Λαζούρτσα, πρεσβευτή της Ρουμανίας στη Μολδαβία, και την Αν Μαρί Γιάστισοτσκ, υποδιευθύντρια της αποστολής για Ουκρανία, Λευκορωσία και Μολδαβία. Ειδικοί από την Ένωση Εξωτερικής Πολιτικής στη Μολδαβία και στο Ρουμανικό Κέντρο Ευρωπαϊκής Πολιτικής αξιολόγησαν πέντε τομείς δραστηριότητας -- ενέργεια, επενδύσεις, ανταγωνισμός και ελεύθερη αγορά, περιφερειακή ανάπτυξη και μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης -- τα οποία είναι στρατηγικά σημεία για τη διμερή συνεργασία μεταξύ των δυο χωρών.

Το πρόγραμμα αποσκοπούσε επίσης στο να ενισχύσει τις αδυναμίες της Μολδαβίας, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης στον τομέα δικαιοσύνης και ανάπτυξης των ενεργειακών υποδομών, καθώς αμφότερα είναι καίρια για τη συνεχή πρόοδο της Μολδαβίας προς τη δημοκρατική και οικονομική σταθερότητα.

3.3 Η ΕΕ καταργεί τη βίζα για τους Μολδαβούς

Η απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ να εγκρίνει άρση των βίζα για τους πολίτες της Μολδαβίας τον Μάρτιο του 2014, είναι αποτέλεσμα των ισχυρών φιλοευρωπαϊκών προσπαθειών της χώρας οι οποίες επιφέρουν κοινωνικά και οικονομικά οφέλη στην πρώην Σοβιετική δημοκρατία, ενώ εξυπηρετούν επίσης

²⁴Politicaromaneasca.ro, http://www.politicaromaneasca.ro/romania_semneaza_declaratia_de_s_prijin_a_r_moldova_pentru_aderarea_la_ue-15515, 30/08/2014

ως χάρτης πορείας για άλλες χώρες της περιοχής οι οποίες επιδιώκουν ένταξη στην ΕΕ²⁵.

Η Μολδαβία αποτελεί την πρώτη χώρα της Ανατολικής Σύμπραξης, πρόγραμμα της ΕΕ για σφυρηλάτηση εγγύτερων σχέσεων με έξι πρώην Σοβιετικές δημοκρατίες -- Λευκορωσία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Γεωργία, Μολδαβία και Ουκρανία -- προς εκπλήρωση όλων των κριτηρίων για ταξίδια χωρίς βίζα. Το Συμβούλιο της ΕΕ συμφώνησε στις 14 Μαρτίου 2014 να άρει τις προϋποθέσεις βίζα.

Το μέτρο επιτρέπει πλέον σε περίπου ένα εκατομμύριο Μολδαβούς που εργάζονται στη δύση να επιστρέψουν στη χώρα τους φέρνοντας μαζί κεφάλαια τα οποία μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Επίσης, το Μολδαβικό διαβατήριο γίνεται ελκυστικό για τον πληθυσμό στην απόσκιρτη περιοχή της Υπερδνειστερία, παρακινώντας τον κόσμο εκεί να στρέψει το βλέμμα του στη Μολδαβία. Η Κομισιόν σημείωσε μάλιστα στην απόφασή της ότι η είσοδος χωρίς βίζα δεν εξαρτάται από την εθνική καταγωγή και σε αυτήν μπορούν να περιλαμβάνονται πολίτες της Υπερδνειστερίας.

3.4 Η σημασία της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων

Η πρόταση της Επιτροπής για άρση των υποχρεώσεων θεώρησης βίζας για τους πολίτες της Μολδαβίας πηγάζει από τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειώσει η Μολδαβία τα τελευταία τριετήμια χρόνια διεξαγωγής του διαλόγου για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων. Στη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (ΑΕΣ) στο Βίλνιους, τον Νοέμβριο του 2013, η Μολδαβία μονογράφησε τη Συμφωνία Σύνδεσής της με την ΕΕ και έγινε η πρώτη χώρα ΑΕΣ που πληροί τις προδιαγραφές του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων, γεγονός που κατέστησε δυνατή την υλοποίηση της εν λόγω ελευθέρωσης.

Η Μολδαβία κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια τα τελευταία χρόνια, με την υλοποίηση απαιτητικών μεταρρυθμίσεων και τη διαδικασία οικοδόμησης θεσμών. Επιδιώχθηκε μια σαφής ευρωπαϊκή προοπτική ως απώτερος σκοπός του σχεδίου

²⁵Tovima.gr, <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=590348>, 30/08/2014

δράσης για την ελευθέρωση των θεωρήσεων (ΣΔΕΘ), το οποίο αποτελεί ένα από τα πιο συγκροτημένα στοιχεία των σχέσεων ΕΕ-Μολδαβίας²⁶.

Η σημασία της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων για τον μέσο πολίτη είναι μεγάλη, καθώς αποφέρει απτά οφέλη για τους πολίτες της Μολδαβίας, πολλοί από τους οποίους είναι ήδη κάτοχοι ρουμανικού διαβατηρίου. Παρά τη γεωπολιτική θέση της Μολδαβίας, τα σημαντικά εσωτερικά προβλήματα και τις πρόσφατες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή, η ΕΕ παραμένει μια πολύ ενδιαφέρουσα εναλλακτική επιλογή για τη Μολδαβία. Από την άλλη πλευρά, η ΕΕ διαθέτει μια εξαιρετική ευκαιρία να στείλει ισχυρό πολιτικό μήνυμα στη Μολδαβία και να συμβάλει στην αλλαγή της ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων.

Η κατάργηση των θεωρήσεων θα περιορίσει τον χρόνο αναμονής στα προξενεία και τα έξοδα που σχετίζονται με ταξίδια στον χώρο Σένγκεν. Θα διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων - αναγκαία προϋπόθεση για τη σταθερή ανάπτυξη οικονομικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και άλλων δεσμών - και θα ενισχύσει επίσης τις διαπροσωπικές επαφές. Η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης αντικατοπτρίζει αφ' εαυτής την ελεύθερη κυκλοφορία, η οποία είναι μία από τις θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η διαδικασία εμβάθυνσης των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και της Μολδαβίας θα συμβάλει ασφαλώς στην άσκηση της δικαιοσύνης και τον σεβασμό των θεμελιωδών ελευθεριών²⁷.

Με την επιφύλαξη του καθεστώτος και της κατάστασης σε σχέση με την Υπερδνειστερία, θέμα για το οποίο είναι πλήρως ενημερωμένη η εισηγήτρια, και ενώ τονίζεται ότι η διευθέτηση του ζητήματος της Υπερδνειστερίας δεν αποτελεί προϋπόθεση για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, η εν λόγω ελευθέρωση θα ωφελήσει τους πολίτες που είναι κάτοχοι βιομετρικών διαβατηρίων της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και η ευρωπαϊκή προοπτική της θα συμβάλει στην ειρηνική επίλυση του ζητήματος της Υπερδνειστερίας²⁸.

3.5 Η Ευρώπη παρατηρεί

²⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, europa.eu, <http://goo.gl/oGIMDq>, 13/02/14

²⁷ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0104+0+DOC+XML+V0//EL>, 30/08/2014

²⁸ Parlamentul European, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0104+0+DOC+XML+V0//RO>, 25/08/2014

Η εκλογή νέου προέδρου το 2012 φάνηκε να τερμάτισε το τριετές πολιτικό αδιέξοδο, αλλά το 2013 σημειώθηκε νέα πολιτική κρίση στη χώρα λόγω της εσωτερικής διαμάχης εντός της φιλοευρωπαϊκής πλειοψηφίας (που αποτελείται από τρία από τα τέσσερα κύρια πολιτικά κόμματα στη Μολδαβία)^{29 30}. Στις 30 Μαΐου 2013 η κοινοβουλευτική πλειοψηφία, δηλαδή ο «Συνασπισμός για την φιλοευρωπαϊκή διακυβέρνηση», υποστήριξε το σχηματισμό νέας κυβέρνησης. Υπό την ηγεσία του πρωθυπουργού Iurie Leancă³¹, η κυβέρνηση τάχθηκε υπέρ μιας φιλοευρωπαϊκής ατζέντας διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Οι διαπραγματεύσεις για μια σφαιρική και σε βάθος ζώνη ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) μεταξύ της ΕΕ και της Μολδαβίας ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 2013. Η συμφωνία σύνδεσης (περιλαμβανομένης της DCFTA) μονογραφήθηκε στη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης στο Βίλνιους και αναμένεται να υπογραφεί έως τον Ιούνιο του 2014. Τον Νοέμβριο του 2013, η Επιτροπή πρότεινε την άρση της υποχρέωσης θεώρησης για τους πολίτες της Μολδαβίας και η πρόταση εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Φεβρουάριο του 2014 και από το Συμβούλιο της ΕΕ έναν μήνα αργότερα. Οι πολίτες της Μολδαβίας θα μπορούν να εισέρχονται στην ΕΕ χωρίς θεωρήσεις από τις 28 Απριλίου 2014. Ως αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος τον Σεπτέμβριο του 2013 η Ρωσία επέβαλε απαγόρευση στις εισαγωγές οίνου από τη Μολδαβία και περιοριστικά μέτρα για την πρόσβαση των πολιτών της Μολδαβίας στη ρωσική αγορά εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη πως πάνω των 50% των εξαγωγών γίνονται στην Ρωσία είναι ολοφάνερο πως η οικονομική ζημιά από μια τέτοια απαγόρευση είναι τεράστια για την Μολδαβία.

Σημαντική πρόκληση για τη Μολδαβία εξακολουθεί να αποτελεί το ζήτημα της αποσχισθείσας Υπερδνειστερίας, η οποία κηρύχθηκε μονομερώς ανεξάρτητη από τη Μολδαβία. [15] Οι επίσημες συνομιλίες τύπου «5+2» — περιλαμβανομένης της μη αναγνωρισμένης Μολδαβικής Δημοκρατίας της Υπερδνειστερίας, της Μολδαβίας, της Ουκρανίας, της Ρωσίας και του ΟΑΣΕ, καθώς και δύο

²⁹ Parlamentul European, http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ro/FTU_6.5.5.pdf, 25/08/2015

³⁰ Ο Συνασπισμός Κομμάτων που τάσσεται υπέρ της ΕΕ αποτελείται από τα τρία από τα τέσσερα κύρια κόμματα της Μολδαβίας: Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας (PLDM), το Φιλελεύθερο Κόμμα (PL), το Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας (PDM). Και τα τρία κόμματα μαζί συγκεντρώνουν τις 59 από τις 101 έδρες.

³¹ Ο Iurie Leancă είναι επίσης και ο αντιπρόεδρος του Φιλελεύθερου Δημοκρατικού Κόμματος της Μολδαβίας (PLDM).

εξωτερικών παρατηρητών, των ΗΠΑ και της ΕΕ — επανελήφθησαν το Δεκέμβριο του 2011, χωρίς όμως να σημειωθεί σημαντική πρόοδος έως τα μέσα του 2012. Η κατάσταση έχει αποσταθεροποιηθεί περαιτέρω εξαιτίας της κρίσης στην Κριμαία και των πρόσφατων εκκλήσεων των αρχών της Υπερδνειστερίας για προσχώρηση στη Ρωσική Ομοσπονδία. Θα έπρεπε να σημειωθεί ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσιο σιδήρου που υπάρχει στην Μολδαβία βρίσκεται στην περιοχή της Υπερδνειστερίας³².

3.6 Διακοινοβουλευτική συνεργασία

Οι βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Κοινοβουλίου της Μολδαβίας συνέρχονται στο πλαίσιο της Επιτροπής Κοινοβουλευτικής Συνεργασίας (ΕΚΣ) ΕΕ-Μολδαβίας τουλάχιστον μία φορά ανά έτος για να ανταλλάξουν απόψεις για τρέχοντα θέματα. Το 2012 σε δύο συνεδριάσεις εξετάστηκαν οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία σύνδεσης, ο διάλογος για τις θεωρήσεις εισόδου και οι εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις στη Μολδαβία. Η σύνοδος που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2013 επιδοκίμασε επίσης τον τερματισμό της πολιτικής κρίσης στη Μολδαβία. Η τελευταία συνεδρίαση ΕΚΣ πραγματοποιήθηκε στο Κισινάου τον Μάρτιο του 2014.

3.7 Παρακολούθηση εκλογών

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προσκλήθηκε ως παρατηρητής σε όλες τις πρόσφατες εθνικές εκλογές στη Μολδαβία. Το 2010 η διεθνής αποστολή παρατήρησης των εκλογών περιλάμβανε την αντιπροσωπεία παρατηρητών του Κοινοβουλίου, καθώς και το ΟΑΣΕ/ODIHR, την κοινοβουλευτική συνέλευση του ΟΑΣΕ και την PACE³³.

3.8 Η συμφωνία ΕΕ-Μολδαβίας | Τομέας εμπορίου

Η Συμφωνία Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Μολδαβίας, που αποτέλεσε το αντικείμενο διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης από το 2012 έως το 2013, ακολούθησε το πρότυπο της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ - Ουκρανίας. Περιλαμβάνει εμπορικό πυλώνα, που θα οδηγήσει στην ίδρυση εκτενούς και ολοκληρωμένης ζώνης ελεύθερων

³² Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, <http://goo.gl/hEJUN>, Fernando Garcés de los Fayos / Valérie Ramet, «Ανατολικοί Εταίροι», 13/08/2014

³³ «The Guardian», Εκλογική διαδικασία, Μολδαβία

συναλλαγών (ΕΟΖΕΣ) με την ΕΕ. Η ΕΟΖΕΣ θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για εμπόριο και οικονομική ανάπτυξη και θα αποβεί προς άμεσο όφελος των επιχειρήσεων και πολιτών της Μολδαβίας, ενώ η ΕΕ θα επωφεληθεί από ομαλότερες εμπορικές ροές και καλύτερες επενδυτικές προϋποθέσεις στην Μολδαβία. Η ΕΟΖΕΣ περιλαμβάνει διάφορες διατάξεις που αποβλέπουν στη μεταρρύθμιση της εμπορικής πολιτικής και άλλων συναφών πολιτικών της Μολδαβίας, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ και βάσει αυτού. Οι διατάξεις αυτές θα εξασφαλίσουν τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας, παρέχοντας σταθερή βάση για επενδύσεις της ΕΕ στην χώρα, και για καλύτερο και περισσότερο προβλέψιμο περιβάλλον για την εφαρμογή της πολιτικής.

3.8.1 Πρόσβαση στην αγορά

Όσον αφορά την ΕΕ, η ΕΟΖΕΣ προβλέπει την πλήρη κατάργηση όλων των εισαγωγικών δασμών και την απαγόρευση των εξαγωγικών δασμών για όλα τα εμπορεύματα από πλευράς ΕΕ. Μόνο ορισμένα γεωργικά προϊόντα (κατά πλειοψηφία προϊόντα ζωικής προέλευσης, σάκχαρα και προϊόντα δημητριακών), που θεωρούνται ευαίσθητα στην ΕΕ, θα υποβάλλονται στην παρακολούθηση των εμπορικών ροών. Ένας περιορισμένος αριθμός οπωροκηπευτικών, που υπόκεινται σε τιμές εισόδου στην ΕΕ, θα ελευθερωθεί στο πλαίσιο δασμολογικών ποσοστώσεων που εφαρμόζονται σε παραδοσιακές εμπορικές ροές.

Όσον αφορά τη Μολδαβία, προβλέπεται άμεση κατάργηση όλων των εισαγωγικών δασμών για την πλειοψηφία των προϊόντων. Μια σταδιακή διαδικασία ελευθέρωσης (διάρκειας μεταξύ 3 και 10 ετών, ανάλογα με το προϊόν) προβλέπεται για ορισμένα ευαίσθητα προϊόντα (κυρίως γεωργικά, αλλά και κλωστοϋφαντουργικά). Άλλα προϊόντα δεν ελευθερώνονται, αλλά υπόκεινται σε διαχείριση στο πλαίσιο δασμολογικών ποσοστώσεων (κρέας πουλερικών και χοιρινό κρέας, ορισμένα γαλακτοκομικά προϊόντα, μεταποιημένα προϊόντα κρέατος ή σάκχαρα και συναφή προϊόντα)^{34 35}. Η Μολδαβία θα εφαρμόσει τους κανόνες καταγωγής οι οποίοι επιτρέπουν την προσχώρησή της στην Σύμβαση για το Πανευρωπαϊκό σύστημα σώρευσης της καταγωγής (PEM), ως ζώνη σώρευσης διαδικασιών κατασκευής

³⁴ Publica.md, http://www.publika.md/ue-anunta-dublarea-cotelor-de-export-ale-produselor-moldovenesti-pe-piata-europeana_2027951.html, 15/08.2014

³⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Σχέδιο Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου προς την επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, <http://goo.gl/s0FjFK>, 5/09/14

από κοινού με την ΕΕ και άλλα μέλη του ΡΕΜ, η οποία προωθεί την περιφερειακή οικονομική ενοποίηση για το εμπόριο αγαθών.

3.8.2 Υπηρεσίες και εγκατάσταση

Η ΕΕ και η Μολδαβία αναλαμβάνουν αμοιβαίες δεσμεύσεις πέραν των υποχρεώσεων της γενικής συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (GATS+) σε ευρύ φάσμα τομέων και για τους 4 τρόπους παροχής υπηρεσιών. Ειδικότερα, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν σχετικά με ευρεία πρόσβαση για εγκατάσταση (Τρόπος 3) σε ποικίλους τομείς, και ενέκριναν παράλληλα τις αποκαλούμενες διατάξεις του 'Τρόπου 4', οι οποίες παρέχουν το δικαίωμα σε εργαζομένους με τα κατάλληλα προσόντα να εργάζονται προσωρινά στην ΕΕ ή στη Μολδαβία, σε κλάδους που καλύπτονται από τις διατάξεις περί εγκαταστάσεως.

Η διαδικασία μεταρρύθμισης θα καλύπτει τους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ταχυμεταφοράς, των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών, των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Ως αποτέλεσμα, η ΕΕ ενδέχεται να εμβαθύνει την πρόσβαση στην αγορά της στον τομέα των υπηρεσιών στο πλαίσιο των διμερών δεσμεύσεων που αφορούν τις υπηρεσίες. Η Μολδαβία προβλέπει έως 10 χρόνια για την περάτωση της σταδιακής μεταρρυθμιστικής διαδικασίας σε όλους αυτούς τους τομείς³⁶.

3.8.3 Πνευματική ιδιοκτησία

Τα συμβαλλόμενα μέρη επιβεβαιώνουν τη δέσμευσή τους να προστατεύουν την πνευματική ιδιοκτησία πέραν των διατάξεων της Συμφωνίας του ΠΟΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPS). Πρόκειται για την εκτεταμένη προστασία διαφόρων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (δηλ. σχετικά με τα εμπορικά σήματα, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, το σχεδιασμό, τις φυτικές ποικιλίες), τη βελτιωμένη συνεργασία και την ισχυρότερη (πολιτική) επιβολή του σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένου και στα σύνορα. Παρομοίως, η Συμφωνία

³⁶ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Σχέδιο Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου προς την επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, <http://goo.gl/s0FjFK> 05/09/14

ΕΕ-Μολδαβία σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις έχει ενσωματωθεί πλήρως στην ΕΟΖΕΣ.

3.8.4 Δημόσιες συμβάσεις

Η ΕΕ και η Μολδαβία επιδιώκουν τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό του συστήματος ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων της Μολδαβίας και τη σταδιακή (εντός 8 ετών) ευθυγράμμιση των πρακτικών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων της Μολδαβίας με αυτές της ΕΕ, Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται βελτιωμένη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ βάσει της αρχής της εθνικής εξέτασης των προσφορών. Τελευταία αλλά εξίσου σημαντικό σημείο είναι ότι η Συμφωνία Σύνδεσης προβλέπει ευρεία τομεακή συνεργασία και κανονιστική σύγκλιση σε όλους τους τομείς, που συνεπάγονται μακροπρόθεσμες αλλαγές ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, το σεβασμό του περιβάλλοντος, τα εργασιακά δικαιώματα κλπ.

Αναμένεται ότι η ΕΟΖΕΣ θα τονώσει το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και της Μολδαβίας - κατά 16% όσον αφορά της εξαγωγές της Μολδαβίας προς την ΕΕ, και κατά 8% για τις εισαγωγές από την ΕΕ. Συνολικά η ΕΟΖΕΣ αναμένεται ότι θα οδηγήσει σε βελτίωση του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της Μολδαβίας και θα τονώσει το ΑΕΠ κατά 5,4% (αύξηση κατά 142 εκατ. ευρώ σε εθνικά έσοδα), υπό τον όρο ότι θα ολοκληρωθούν οι μεταρρυθμίσεις.

3.9 Η Μολδαβία σπάει το μονοπώλιο της Gazprom με ευρωπαϊκή συνδρομή.

Ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του νέου αγωγού που θα συνδέει τη Μολδαβία με την ενεργειακή αγορά της ΕΕ. Το μέρος του αγωγού Ungheni-Iasi, που χρηματοδοτείται από την ΕΕ, μεταξύ της ανατολικής Ρουμανίας και της δυτικής Μολδαβίας θα παράσχει το πρώτο εναλλακτικό από την Gazprom φυσικό αέριο στη χώρα. Το φυσικό αέριο στη Ρουμανία, που είναι μέλος της ΕΕ, είναι 40% φθηνότερο από τη Μολδαβία, η οποία και θα λάβει περίπου 50εκ κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ετησίως³⁷ ³⁸. Αυτό καλύπτει μόνο το 5% των συνολικών αναγκών της Μολδαβίας και

³⁷ Αυτός ο στόχος έχει επιτευχθεί, από τις 4 Μαρτίου του 2015 ο αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου Ungheni-Iasi τέθηκε σε λειτουργία ε επιτυχία. Μια πολύ θετική εξέλιξη για την Μολδαβία και την οικονομία της.

³⁸ Ziare.com, <http://www.ziare.com/articole/gazoduct+iasi+ungheni>, 04/03/2015

είναι ένα κλάσμα των 11 δισεκατομμυρίων κυβικών μέτρων που παράγει ετησίως η Ρουμανία. Αλλά μόλις τελειώσει, ο αγωγός μήκους 43 χιλιομέτρων θα μπορούσε να φθάσει σε ετήσια δυναμικότητα 1,5 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα και να καλύψει πλήρως τις ανάγκες της Μολδαβίας.

Αυτό θα μπορούσε να μειώσει της τιμές της Gazprom και να καταστήσει τη Μολδαβία λιγότερο ευάλωτη στις ρωσικές πιέσεις. Η Μόσχα ασκεί εδώ και καιρό ασφυκτικές πιέσεις στη φιλοευρωπαϊκή κυβέρνηση της Μολδαβίας, δη ύστερα από την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με την ΕΕ πέρυσι, προβαίνοντας ακόμη και σε μειώσεις στις παροχές φυσικού αερίου. Αυξήθηκαν επίσης οι απαγορεύσεις αγαθών από τη Μολδαβία ύστερα από το ξέσπασμα της ουκρανικής κρίσης. Η συμφωνία σύνδεσης εμβαθύνει τις πολιτικές και οικονομικές σχέσεις με την ΕΕ, η οποία πληρώνει περίπου 17εκ ευρώ για την ολοκλήρωση του έργου.

Ο Πρωθυπουργός της Ρουμανίας Victor Ponta, ο Επίτροπος Ενέργειας Günther Oettinger και ο Μολδαβός Πρωθυπουργός Iurie Leancă συμμετείχαν στην τελετή ολοκλήρωσης της πρώτης φάσης του έργου, που συνολικά θα κοστίσει 26δισ ευρώ και ξεκίνησε πέρυσι, το 2013 τον Αύγουστο. Αναμένεται να ολοκληρωθεί η κατασκευή του αρχές του 2015.

Σημειώνεται ότι ο Ρώσος αναπληρωτής Πρωθυπουργός Dmitry Rogozin είχε προειδοποιήσει τη Μολδαβία ότι η υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με την ΕΕ θα έχει «σοβαρές συνέπειες» για το μέλλον της χώρας^{39 40}.

3.10 Συμβολική πρώτη επίσκεψη της νέας Ευρωπαϊκής ΥΠΕΞ στη Μολδαβία

Σε μια συμβολική κίνηση «μήνυμα» προς τη Μόσχα, η νέα ΥΠΕΞ της ΕΕ Federica Mogherini, συναντήθηκε την πρώτη Σεπτεμβρίου του 2014 με διάφορους Ευρωπαίους ΥΠΕΞ στο Κισινάου της Μολδαβίας, στην πρώτη επίσημη επίσκεψή της στο εξωτερικό από την στιγμή που ανέλαβε τα νέα της καθήκοντα⁴¹. Η επίσκεψη ήταν κυρίως συμβολική, καθώς η Μολδαβία προσπαθεί να στραφεί προς την ΕΕ έναντι των πιέσεων της Μόσχας. Συζητήθηκαν το

³⁹ Reuters, With Romanian gas, Moldova seeks energy independence from Russia, <http://goo.gl/sdfCyH> , 27/08/14

⁴⁰ Energy Press, Η Μολδαβία "απαγκιστρώνεται" από το ρωσικό αέριο, <http://goo.gl/xESnjF>, 29/08/14

⁴¹ NewEurope, «EU's incoming FM appreciates Moldova's pro-EU but not anti-Russian approach», <http://goo.gl/z2evTu> , 22/09/14

εμπόριο, η κατάσταση στην Ουκρανία και η συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Μολδαβίας, όπου υπεγράφη στις 27 Ιουνίου και επικυρώθηκε μία εβδομάδα μετά. Επίσης παρών στη συνάντηση ήταν ο Επίτροπος Διεύθυνσης της ΕΕ Stefan Füle, ο οποίος ανακοίνωσε ότι η Επιτροπή έχει υιοθετήσει μια πρόταση για την αύξηση της ποσόστωσης εισαγωγής για τα μήλα, τα δαμάσκηνα και τα σταφύλια από τη Μολδαβία μία πολύ θετική εξέλιξη για την αγρατικό τομέα της οικονομίας της Μολδαβίας.

3.11 Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τις βασικές μεταρρυθμίσεις στη Δημοκρατία της Μολδαβίας

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πρόσφατα ένα νέο ετήσιο πακέτο στήριξης για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για να βοηθήσει τους δημόσιους οργανισμούς, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν τα οφέλη και τις ευκαιρίες της συμφωνίας σύνδεσης και της σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών με την ΕΕ (ΑΑ/DCFTA)⁴². Ο Štefan Füle, Επίτροπος για τη Διεύθυνση και την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, δήλωσε χαρακτηριστικά: «Η συμφωνία σύνδεσης είναι ένα ορόσημο στην πολιτική μας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και στη σχέση μας με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας. Είναι βασίζεται σε κοινές θεμελιώδεις αξίες και θα ανοίξει νέες δυνατότητες για στενότερη πολιτικές σχέσεις και ισχυρότερων οικονομικών δεσμών. Η Μολδαβία έχει την πλήρη υποστήριξη μας σε αυτή τη σημαντική και ιστορική διαδικασία». Η νέα χρηματοδότηση της ΕΕ για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει τον εκσυγχρονισμό των βασικών δημόσιων θεσμών για την εφαρμογή της ΑΑ / DCFTA, η βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και της πολιτικής διαχείρισης, της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών επιχειρήσεων και εμπορικών ευκαιριών με την ΕΕ και την προστασία των μειονοτήτων και των ευάλωτων ομάδων .

Το πρόγραμμα θα συμβάλει στην περαιτέρω πολιτική ένωση και η οικονομική ολοκλήρωση με την ΕΕ στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης. Είναι ένα πρώτο πακέτο της διμερούς βοήθειας που παρέχεται στη Δημοκρατία της Μολδαβίας στο πλαίσιο του Ενιαίου Πλαισίου Στήριξης, το οποίο καθορίζει τους στρατηγικούς στόχους και τις προτεραιότητες για το μέλλον της ΕΕ -Moldova συνεργασία στο 2014-2017.

⁴² Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, European Union supports key reforms in the Republic of Moldova, 29/07/14

3.12 Πλαίσιο πολιτικής

Η Ανατολική Εταιρική Σχέση είναι το βασικό πλαίσιο πολιτικής για τις σχέσεις ΕΕ-Μολδαβίας. Αντιπροσωπεύει την ανατολική διάσταση της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και έχει ως στόχο να φέρει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας πιο κοντά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Μολδαβίας, συμπεριλαμβανομένης της σφαιρικής και σε βάθος ζώνης ελεύθερων συναλλαγών, έχει υπογραφεί στις 27 Ιουνίου.

3.12.1 Ενιαίο Πλαίσιο Στήριξης 2014-17

Το Ενιαίο Πλαίσιο Στήριξης (TKA) για την υποστήριξη της ΕΕ προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας 2014-2017 εγκρίθηκε στις 11 Ιουνίου 2014, είναι ένα έγγραφο προγραμματισμού που θα σχεδιάσει την υποστήριξη της ΕΕ προς τη χώρα στα επόμενα τέσσερα χρόνια. Το TKA έχει διαβουλεύσεις με τις εθνικές αρχές, την κοινωνία των πολιτών, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴³.

3.12.2 Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης 2014

Το ετήσιο πακέτο στήριξης της ΕΕ (Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης 2014) παρέχει € 101 εκατομμύρια του διμερούς χρηματοδότησης για τη Μολδαβία. Η χρηματοδότηση παρέχεται μέσω του Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας (ENI) για δύο δράσεις: Υποστήριξη για μεταρρυθμίσεις Δημοσιονομικής Πολιτικής στη Μολδαβία (€ 37.000.000): να βοηθήσει το Υπουργείο Οικονομικών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ανώτατο Όργανο Ελέγχου της Μολδαβίας στη διαδικασία ενίσχυσης της χρηστής διακυβέρνησης, αποτελεσματική δημοσιονομική πολιτική, διαφανής και υπεύθυνη πολιτική για τα δημόσια οικονομικά και να ενισχυθεί δημόσια συστήματα οικονομικής διαχείρισης. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Γειτονίας για τη Γεωργία και την Αγροτική Ανάπτυξη (ENPARD) Μολδαβία - Στήριξη Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου (€ 64.000.000) για την ενίσχυση της αγροτικής ανάπτυξης μέσω της βελτίωσης του πολιτικού διαλόγου, της διακυβέρνησης και την παροχή υπηρεσιών που ικανοποιούν τις ανάγκες των ιδιωτών αγροτών, ενώ η αύξηση της

⁴³ Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, European Union supports key reforms in the Republic of Moldova, 29/07/14

ανταγωνιστικότητας της τομέα της γεωργίας. Μέρος της δεύτερης δράσης θα είναι αφιερωμένο να εντείνει περαιτέρω το διάλογο μεταξύ των κεντρικών και των περιφερειακών αρχών (όπως Γκαγκαουζία). Στις 2 Μάιο του 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ήδη εγκρίνει ένα πρόγραμμα στήριξης υπέρ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (€ 30.000.000), με στόχο την ανταγωνιστικότητα των μικρών επιχειρήσεων, την ανάπτυξη της εθνικής νομοθεσίας σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ για την ποιότητα και την προώθηση των εξαγωγών και των επενδυτικών ευκαιριών, την επικοινωνία και ενημερωτικές εκστρατείες σχετικά με την εμπορική συμφωνία DCFTA με την ΕΕ. Αυτή η πρόσθετη στήριξη έχει χορηγηθεί μέσω της "More for More» μηχανισμό του νέου Ευρωπαϊκού Μέσου Γειτονίας⁴⁴.

3.13 Η ΕΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη της γεωργίας της Μολδαβίας

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) χορηγεί δάνειο 120 εκατομμυρίων ευρώ για τη στήριξη των ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της φυτοκομίας της Μολδαβίας. Η Βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση θα βοηθήσει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας των προϊόντων του κλάδου, και τη διευκόλυνση των εξαγωγών από τη Μολδαβία σε διαφορετικές αγορές.

Το έργο, που ονομάζεται «The Fruit Garden της Μολδαβίας» θα υποστηρίξει τις δραστηριότητες στο σύνολο της αξίας των τροφίμων αλυσίδας, από την εκπαίδευση των αγροτών μέχρι τη συγκομιδή και την παραγωγή τροφίμων. «Η ΕΤΕπ χορηγεί ένα δάνειο σε ένα βασικό τομέα της οικονομίας της Μολδαβίας⁴⁵.

3.14 Έρευνα και καινοτομία Horizon 2020: σύμβαση επιχορήγησης της ΕΕ στην Μολδαβία

Μια νέα επιδότηση που θα συμβάλει στην περαιτέρω στήριξη και βοήθεια στην έρευνα και ανάπτυξη στη Δημοκρατία της Μολδαβίας έχει υπογραφεί το 2014, ως μέρος του Προγράμματος για την Έρευνα και την Καινοτομία Horizon 2020. Η

⁴⁴ Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, European Union supports key reforms in the Republic of Moldova, 29/07/14

⁴⁵ European Investment Bank (EIB), EU supports development of Moldova's agriculture with EUR 120 million , <http://goo.gl/WDPX7j>, 19/09/14

Pirkka Tapiola, επικεφαλής της αντιπροσωπείας της ΕΕ στη Δημοκρατία της Μολδαβίας σημείωσε με την ευκαιρία της υπογραφής: «Η συμφωνία σύνδεσης ΕΕ-Μολδαβίας είναι μια κοινή δέσμευση για το μέλλον. Το Horizon 2020 προβλέπει νέες ευκαιρίες και καινοτόμο ανάπτυξη, αποφέροντας έτσι συγκεκριμένα οφέλη για τους πολίτες της Μολδαβίας». Η Ακαδημία Επιστημών της Μολδαβίας, η οποία είναι ο δικαιούχος της επιχορήγησης, εκπροσωπείται από τον πρόεδρό του Gheorghe Duca εξέφρασε την ελπίδα ότι «το πρόγραμμα αυτό θα παρακινήσει την κυβέρνηση να παρέχει περισσότερη χρηματοδότηση για την έρευνα και την καινοτομία». Το Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ακαδημίας Επιστημών είχε υπογραφεί στις Βρυξέλλες την 1η Ιουλίου του 2014, εξασφάλισε πλήρους πρόσβασης στο νέο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας των επτά ετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Horizon 2020 . Η Δημοκρατία της Μολδαβίας ήταν η πρώτη χώρα της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας για να γίνει μέλος του προγράμματος Horizon 2020 για την έρευνα και την ανάπτυξη. Συνολικά, η συμμετοχή της Μολδαβίας στο Horizon 2020 οδήγησε σε μια συνολική συνεισφορά της ΕΕ του ποσού 3.75M €. Η συμμετοχή της Μολδαβίας στο πρόγραμμα είναι ανάλογη με το μέγεθος και τη δύναμη της ερευνητικής βάσης της χώρας⁴⁶.

3.15 Η μεταρρύθμιση στον τομέα της δικαιοσύνης στη Μολδαβία

Η συμφωνία χρηματοδότησης της μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης στη Μολδαβία με το συνολικό ποσό των 60 εκατομμυρίων ευρώ που υπεγράφη μεταξύ της μολδαβικής κυβέρνησης και της ΕΕ το 2013, έχει ως στόχο να υποστηρίξει την κυβέρνηση της Μολδαβίας να προβεί στις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις στον Τομέα της Δικαιοσύνης⁴⁷. Μία σημαντική μεταρρύθμιση που έχουν επιτευχθεί στον τομέα της δικαιοσύνης περιλαμβάνει την υιοθέτηση του πακέτου των νόμων για τη διαφθορά και την πρόληψη επ' αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να τονιστεί ότι η κυβέρνηση της Μολδαβίας θα πρέπει να επικεντρωθεί τώρα στην εφαρμογή και στην ενίσχυση των μέτρων για την αντιμετώπιση της διαφθοράς στο σύστημα δικαιοσύνης.

⁴⁶ Moldova 2020, National Development Strategy „Moldova 2020”: SEVEN solutions for economic growth and poverty reduction, <http://goo.gl/9vI61g>, 01/13

⁴⁷ European Commission, The European Union provides a further substantial contribution to the reform of the justice sector in Moldova , <http://goo.gl/xNWEJz> , 15/09/14

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την εφαρμογή νόμου για τη διασφάλιση της ισότητας, αποδεικνύουν ότι η Μολδαβική κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να προωθήσει την εφαρμογή της μεταρρύθμισης του δικαστικού τομέα και να βελτιώσει την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μολδαβία. Ωστόσο, εξακολουθούν να παρατηρούνται ελλείψεις στην εφαρμογή ορισμένων εξ' αυτών.

Η πρώτη δόση για τη στήριξη του προϋπολογισμού, ύψους 15 εκατομμυρίων ευρώ μεταφέρθηκε από την ΕΕ προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας το Νοέμβριο 2013. Κύριος στόχος του προγράμματος στήριξης είναι να βοηθήσει τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης στην Μολδαβία, η οποία είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της Συμφωνίας Σύνδεσης Μολδαβίας - ΕΕ και για την εμβάθυνση της πολιτικής και οικονομικής σύνδεσης, καθώς και για την υποστήριξη της ευρωπαϊκής πορείας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας⁴⁸.

3.16 Η στρατηγική της ΕΕ – Η προσπάθεια πληροφόρησης της κοινής γνώμης

Η ΕΕ σε κείμενο όπου διένειμε εντός και εκτός Μολδαβίας θέτει ερωτήσεις και απαντήσεις για την Συνθήκη του Ιουνίου, κάποιες από τις οποίες παρουσιάζουν έντονο πολιτικό, οικονομικό και διπλωματικό ενδιαφέρον. Υπάρχουν πολλοί μολδαβοί και ρωσόφωνοι μολδαβοί οι οποίοι βλέπουν με κακό μάτι οποιαδήποτε συμφωνία με την ΕΕ και διαφωνούν ριζικά με τις επιλογές της Κυβέρνησης.

3.16.1 Αλήθειες & Μύθοι⁴⁹

Μύθος 1^{ος} : «Η υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης αποτελεί απειλή για τον πολιτισμό και τις παραδοσιακές αξίες της Μολδαβίας.»

Γεγονός: Αντί να προσπαθούν να αλλάξουν τον πολιτισμό του καθενός, η ΕΕ είναι αποφασισμένη να υπερασπισθεί την ποικιλομορφία του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η ΕΕ είναι ένας οργανισμός που αποδέχεται την ποικιλομορφία. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σέβεται τις πολιτιστικές αξίες της Μολδαβίας και η Συμφωνία Σύνδεσης αναγνωρίζει και θα συμβάλει στην προστασία των ανωτέρω.

⁴⁸ Euro East, EU provides further substantial contribution for the justice sector, <http://goo.gl/NXAa27>

⁴⁹ Delegation to Moldova, Mituri despre Acordul de Asociere (AA) dintre UE și Republica Moldova și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), <http://goo.gl/UwUqJi>, 17/04/14

Ειδικότερα, η συμφωνία σύνδεσης, όπως τη Συνθήκη της ΕΕ, δεν επιβάλλει καμία αλλαγή σε σχέση με τη θρησκευτική πρακτική. Θρησκευτικές πεποιθήσεις ανήκουν στην ιδιωτική σφαίρα και ως εκ τούτου δεν μπορεί να είναι ένα θέμα για την κρατική παρέμβαση.

Μύθος 2: "Η Συμφωνία Σύνδεσης θα αναγκάσει τη Μολδαβία να νομιμοποιήσει τους γάμους ομοφυλοφίλων."

Γεγονός: Όχι. Το οικογενειακό δίκαιο, δεν είναι αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλες οι χώρες της ΕΕ αναπτύσσουν το δικό τους νομοθετικό πλαίσιο για τις οικογενειακές σχέσεις, με βάση τις δικές τους αξίες, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό. Η ΕΕ έχει ζητήσει από τη Μολδαβία να θεσπίσει νομοθεσία για την προστασία των πολιτών κατά των διακρίσεων. Αυτή είναι μια απαίτηση στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων. Ο νόμος κατά των διακρίσεων εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ανήκουν σε μειονότητες.

Μύθος 3: "Αν η συμφωνία σύνδεσης έχει υπογραφεί, οι αρχές θα πρέπει να μειώσουν τις θέσεις εργασίας, να μειώσουν τους μισθούς, και οι άνθρωποι θα χάσουν τις συντάξεις τους."

Γεγονός: Η ατζέντα σύνδεσης θα δημιουργήσει μια πληθώρα νέων ευκαιριών για την οικονομία της Μολδαβίας, η οποία θα πρέπει να ενσωματωθεί στην οικονομία της ΕΕ. Ανεξάρτητες οικονομικές μελέτες δείχνουν ότι ο αντίκτυπος της σύνδεσης σχετικά με τις θέσεις εργασίας και τους μισθούς θα είναι θετικός, ενώ η Μολδαβία θα καλύψει τη διαφορά με τον υπόλοιπο κόσμο από την άποψη της οικονομικής ανταγωνιστικότητας.

Μύθος 4: «Η συμφωνία σύνδεσης θα αναζωπυρώσει περαιτέρω τις σχέσεις Ρωσίας-Μολδαβίας και θα μπορούσε να οδηγήσει στην απώλεια της Υπερδνειστερίας.»

Γεγονός: Η συμφωνία σύνδεσης δεν αντιπαραθέτει τη Μολδαβία κατά της Ρωσίας με οποιονδήποτε τρόπο. Αντίθετα στοχεύει στην προώθηση της περιφερειακής σταθερότητας και της συνεργασίας, δημιουργώντας πολλές ευκαιρίες. Επιπλέον, η συμφωνία αναγνωρίζει πλήρως και ενισχύει την κυριαρχία της Μολδαβίας και

ανοίγει το δρόμο για την επωφελή συμμετοχή της Υπερδνειστερίας και τους οικονομικούς παράγοντες της στην DCFTA.

Μύθος 5: "Η Συμφωνία Σύνδεσης φέρνει λίγο όφελος στη Μολδαβία και επιβάλλει μόνο επιπλέον απαιτήσεις."

Πραγματικότητα: Η συμφωνία θα φέρει πολλά απτά οφέλη για τη Μολδαβία. Με την πάροδο του χρόνου, η Συμφωνία Σύνδεσης θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της, κυρίως μέσω της ενίσχυσης της δημοκρατίας, μέσω αυξημένης πολιτικής, οικονομικής και θεσμικής σταθερότητας και μέσα από μια ισχυρότερη, πιο ευημερούσα οικονομία.

Μύθος 6: «Η ΕΕ έχει εμπλακεί σε ένα γεωπολιτικό ανταγωνισμό με τη Ρωσική Ομοσπονδία.»

Πραγματικότητα: Όχι. Αυτή η άποψη αναπτύσσεται με κρατική προπαγάνδα της Ρωσίας, αλλά αυτό δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα ή τις προθέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μύθος 7: «Η Συμφωνία Σύνδεσης θα οδηγήσει σε απώλεια της Μολδαβίας κυριαρχίας.»

Γεγονός: Η συμφωνία σύνδεσης δεν παραβιάζει την κυριαρχία της Μολδαβίας με οποιονδήποτε τρόπο. Αντιθέτως, επαναβεβαιώνει τη δέσμευση της ΕΕ για την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της Μολδαβίας. Συμμετοχή της όμως σε μια τελωνειακή ένωση, αντίθετα, θα μειώσει την κυριαρχία της Μολδαβίας, καθώς θα οδηγήσει στη Μολδαβία αποκέντρωσης της εμπορικής πολιτικής της.

Μύθος 8: «Η υπογραφή της συμφωνίας θα οδηγήσει τη Μολδαβία σε άμεσες οικονομικές δυσκολίες.»

Γεγονός: Αντιθέτως, η Μολδαβία θα ωφεληθεί πραγματικά από νέες εμπορικές ευκαιρίες και θα αποκτήσει ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ - τη μεγαλύτερη στον κόσμο. Η συμφωνία θα επιτρέψει στην οικονομία της Μολδαβίας να καλύψει τη διαφορά με την ΕΕ όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα και έτσι, σταδιακά, να βρει τη θέση της στην παγκόσμια οικονομία. Αυτό θα ανοίξει νέες ευκαιρίες όχι μόνο στο εμπόριο ΕΕ-Μολδαβίας, αλλά και στο εμπόριο της Μολδαβίας με τον υπόλοιπο κόσμο, λόγω της

παγκόσμιας αναγνώρισης των κανόνων και των προτύπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μύθος 9: "Τα οικονομικά οφέλη της DCFTA για τη Μολδαβία είναι αμελητέα, ενώ το κόστος της μεταρρύθμισης θα είναι σημαντικό."

Γεγονός: Ανεξάρτητη οικονομική έρευνα δείχνει ότι η συμμετοχή της Μολδαβίας στη DCFTA θα τονώσει τις εξαγωγές της Μολδαβίας στην ΕΕ κατά 16%. ... Η ΕΕ θα βοηθήσει τη Μολδαβία και τους οικονομικούς παράγοντες κατά τον σχεδιασμό αυτών των μεταρρυθμίσεων.

Μύθος 10: «Οι Μολδαβοί αγρότες δεν θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τη θέσπιση κοινοτικών προτύπων SPS και θα χάσουν.»

Πραγματικότητα: Οι κανόνες για την παραγωγή τροφίμων, καθώς και για την κτηνοτροφία θα εισαχθούν σταδιακά με στόχο την αύξηση της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων για τους καταναλωτές και τη μείωση των κινδύνων για την υγεία. Εκείνοι που πωλούν τα προϊόντα τους στην Μολδαβία, είτε στο εξωτερικό, θα επωφεληθούν από επαρκείς μεταβατικές περιόδους για να προετοιμαστούν για μια σταδιακή αύξηση των προσδοκιών όσον αφορά την ασφάλεια και την ποιότητα της γεωργίας στον τομέα τους. Για τους παραγωγούς τροφίμων, μια από τις συνέπειες της DCFTA θα είναι να αυξήσουν τα έσοδά τους, καθιστώντας τη γεωργία πιο παραγωγική.

Μύθος 11: "Δεν θα υπάρχουν ευκαιρίες για τους εξαγωγείς της Μολδαβίας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης."

Γεγονός: Η εμπειρία έχει αποδείξει ότι οι Μολδαβοί παραγωγοί μπορούν να πωλούν όλο και περισσότερο στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό θα ισχύει ακόμη περισσότερο όταν η Μολδαβία έχει ευθυγραμμιστεί προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για εκείνους της ΕΕ, εύκολα και αποτελεσματικά να πωλούν σε αυτό που είναι η μεγαλύτερη ενιαία αγορά στον κόσμο. Η DCFTA θα επιτρέψουν στη Μολδαβία να περάσουν από αυτή τη διαδικασία σε μια ομαλή και υποστηρίζονται τεχνικά τρόπο, και να δώσει τους παραγωγούς της Μολδαβίας ανοικτή πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ.

Μύθος 12: "Αν η συμφωνία σύνδεσης υπογραφεί, παραδοσιακές εξαγωγές της Μολδαβίας προς τη Ρωσία θα πρέπει να διαταραχθούν λόγω της υιοθέτησης των ευρωπαϊκών προτύπων."

Πραγματικότητα: Τα πρότυπα της ΕΕ δεν ήταν ποτέ εμπόδιο για την εξαγωγή προς τη Ρωσία ή οποιαδήποτε άλλη χώρα, όπως καταδείχθηκε από την εμπειρία των επιχειρήσεων της ΕΕ και των άλλων παραγωγών που χρησιμοποιούν τους κανόνες και τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, δεν υπάρχει κανένας αντικειμενικός λόγος για τον οποίο τα πρότυπα της ΕΕ θα πρέπει να προκαλέσουν προβλήματα για Μολδαβικές εταιρείες. Οι Μολδαβικές εταιρείες που ήδη εξάγουν στην αγορά της Ρωσίας μπορούν να συνεχίσουν να το κάνουν, ακόμα και μετά τη συμφωνία σύνδεσης.

Μύθος 13: "Με την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης, η Μολδαβία θα χάσει την αγορά CIS."

Γεγονός: Η DCFTA είναι συμβατή με όλες τις άλλες συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών. Μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Σύνδεσης με την ΕΕ, η Μολδαβία θα είναι σε θέση να εξάγει αφορολόγητα τόσο για την ΕΕ και την Κοινοπολιτεία Ανεξαρτήτων Κρατών. Επιπλέον, η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών με την Τουρκία, η οποία είναι σήμερα η τρίτη σημαντικότερη αγορά για τις εξαγωγές της Μολδαβίας, θα τεθεί σε ισχύ.

Μύθος 14: "Οι εμπορικές σχέσεις Μολδαβίας-Ρωσίας είναι πιθανό να επιδεινωθούν ως αποτέλεσμα της DCFTA."

Πραγματικότητα: Δεν είναι αλήθεια. Οι Αγορές της ΕΕ και της Ρωσίας είναι διαφορετικές. Οι Business αναπτύσσονται καλύτερα σε ένα σταθερό και προβλέψιμο νομικό περιβάλλον, και αυτό είναι που κάνει τη διαφορά... Δεν υπάρχει κανένας λόγος για να σταματήσει το εμπόριο όταν τηρούνται οι σχετικοί κανόνες.

Μύθος 15: «Οι τιμές στον τελικό καταναλωτή θ' αυξηθούν ως αποτέλεσμα της DCFTA.»

Γεγονός: Η DCFTA θα κάνει η молδαβική αγορά πιο ανοικτή για τις εισαγωγές από την ΕΕ. Αυτό θα φέρει περισσότερο ανταγωνισμό, που συνήθως μειώνει τις τιμές για τους καταναλωτές.

Μύθος 16: "Η Μολδαβία θα πλημμυρίσει με εμπορεύματα της ΕΕ ως αποτέλεσμα της DCFTA."

Πραγματικότητα: Μόλις η συμφωνία σύνδεσης τεθεί σε ισχύ, η αγορά θα ανοίξει ασύμμετρα, υπέρ της Μολδαβίας. Οι Μολδαβίας εξαγωγείς θα έχουν άμεση και πλήρη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές, ενώ η молδαβική αγορά θα ανοίξει πολύ πιο σταδιακά σε προϊόντα της ΕΕ.

Μύθος 17: "Αν η συμφωνία δεν εφαρμόζεται στην Υπερδνειστερία, οι εταιρείες της δεν θα είναι σε θέση να εξάγουν προς την ΕΕ"

Γεγονός: Η Συμφωνία Σύνδεσης έχει ως στόχο να ισχύει για όλη την επικράτεια της Μολδαβίας. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η σωστή προετοιμασία για την εφαρμογή της, η περιοχή της Υπερδνειστερίας θα συνεχίσει να επωφελείται μέχρι το τέλος του 2015.

Μύθος 18: «Η οικονομία της Υπερδνειστερία θα υποφέρει μετά την υπογραφή της συμφωνία σύνδεσης Μολδαβίας - ΕΕ.»

Γεγονός: Για την Υπερδνειστερία, τα οφέλη είναι πολλά από τη συμμετοχή στη συμφωνία. Βασικό αποτέλεσμα θα είναι η Βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στην περιοχή και, ως εκ τούτου, την τόνωση της επενδυτικής δραστηριότητας, μεταξύ άλλων.

Μύθος 19: "Η εφαρμογή της συμφωνίας σύνδεσης στην περιοχή της Υπερδνειστερίας θα διαιρέσει περαιτέρω τη χώρα."

Γεγονός: Ο στόχος της συμφωνίας σύνδεσης είναι να συμμετάσχουν όλοι οι πολίτες σε πολιτική ένωση και η οικονομική ολοκλήρωση, η οποία θα ωφελήσει το σύνολο. Η ΕΕ δεν έχει αποκλειστεί την Υπερδνειστερία από αυτές τις προοπτικές. Οι αρχές της περιοχής της Υπερδνειστερίας έχουν προσκληθεί να συμμετάσχουν στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων και σε συζητήσεις σχετικά με τις πρακτικές προετοιμασίες για την εφαρμογή της DCFTA υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες, προς όφελος της οικονομίας της περιοχής.

Μύθος 20: "Η Μολδαβία έχει αρκετές συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών σε ισχύ τις οποίες η ΕΕ θεωρεί ασυμβίβαστες με την DCFTA."

Γεγονός: Λάθος. Η ΕΕ δεν επιβάλλει περιορισμούς όσον αφορά τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών της Μολδαβίας με άλλες χώρες, και αυτό δεν θα αλλάξει όταν η DCFTA είναι σε ισχύ. ...Η DCFTA θα είναι μια επιπλέον, πολύ σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη της Μολδαβίας, δεν είναι μια απειλή για τις σχέσεις της με άλλες χώρες. Με την DCFTA, η Μολδαβία μπορεί να συνεχίσει το εμπόριο με τη Ρωσία, την Τουρκία κ.α..

Μύθος 21: "Η ΕΕ θα επωφεληθεί από την DCFTA αμέσως, ενώ η Μολδαβία θα πρέπει να εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις."

Γεγονός: ... Όταν η DCFTA θα τεθεί σε ισχύ, οι επιχειρήσεις της Μολδαβίας θα έχουν άμεση πρόσβαση στην αγορά της ΕΕ, η οποία θα καταστήσει τη Μολδαβία πιο ελκυστικό τόπο για τους εγχώριους και ξένους επενδυτές. Μια σειρά από πρόσθετα οφέλη, όπου η Μολδαβία θα λάβει από τη συμφωνία εξαρτώνται από την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που θα επιτρέψουν στη χώρα να εφαρμόσει τα πρότυπα της ΕΕ και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά της.

Μύθος 22: «Η DCFTA δένει τα χέρια της Μολδαβίας και περιορίζει την κυριαρχία της.»

Γεγονός: Η DCFTA σέβεται πλήρως την κυριαρχία και την πολιτική επιλογές της Μολδαβίας, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να υπογράψει ζώνες ελεύθερων συναλλαγών με άλλες χώρες. Η Μολδαβία παραμένει εντελώς ελεύθερη να αποφασίσει σχετικά με τις εμπορικές σχέσεις της με άλλες χώρες.

Μύθος 23: "Η Ρωσία φοβάται μια εισροή αγαθών από την ΕΕ, ως αποτέλεσμα της DCFTA . Θα βλάψει αυτό τις σχέσεις Ρωσίας-Μολδαβίας."

Πρόκειται για μια διεθνής κοινή αρχή, η οποία γνωρίζει πολύ καλά τη Ρωσία.

Μύθος 24: «Μόνο οι επιχειρήσεις θα επωφεληθούν από την DCFTA, και όχι ο λαός της Μολδαβίας.»

Πραγματικότητα: Οι εταιρείες εξαγωγών θα είναι πράγματι πιθανόν να είναι μεταξύ των άμεσων δικαιούχων της συμφωνίας σύνδεσης. Αλλά οι πολίτες σε

μεγάλες επιχειρήσεις θα επωφεληθούν επίσης άμεσα από τη συμφωνία, δεδομένου ότι τα εισαγόμενα αγαθά από την ΕΕ θα είναι φθηνότερα. Σε μεσοπρόθεσμη έως μακροπρόθεσμη βάση, η συμφωνία θα ενισχύσει τις επενδύσεις και θα οδηγήσει στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και τον εκσυγχρονισμό πολλών τομέων της οικονομίας, μέσω μεταρρυθμίσεων με τις οποίες η ΕΕ θα βοηθήσει τη Μολδαβία.

Μύθος 25: "Η Μολδαβία πρέπει να προχωρήσει σε φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις όπως τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ."

Γεγονός: Η ΕΕ και η Μολδαβία θα συζητήσουν μεταρρυθμίσεις προκειμένου να φέρουν πιο κοντά τη Μολδαβία σε πρότυπα διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό δεν είναι ακόμη μια διαδικασία. Η ίδια η συμφωνία σύνδεσης αναφέρει ότι "οι μεταρρυθμίσεις ανοίγουν το δρόμο για τη μελλοντική προοδευτική εξέλιξη στις σχέσεις ΕΕ-Μολδαβίας».

Μύθος 26: "Η Μολδαβία πρέπει να εφαρμόσει όλες τις μεταρρυθμίσεις σε λιγότερο χρόνο, από ό, τι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης."

Γεγονός: Όχι, δεν το κάνει. Δεν θα ήταν ρεαλιστικό να περιμένουμε αυτό και η συμφωνία δεν το απαιτεί. Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να προγραμματιστούν με την πάροδο του χρόνου, δεδομένου ότι καλύπτουν διάφορες πτυχές της οικονομικής ζωής και οι μεταβατικές περίοδοι είναι το καλύτερο εργαλείο. Η ίδια η ΕΕ χρησιμοποιεί αυτή τη σταδιακή προσέγγιση, όταν τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν νέα νομοθεσία. Η ίδια η Μολδαβία θα αποφασίσει πόσο χρόνο χρειάζεται για να ολοκληρωθεί η διαδικασία προσαρμογής της, ανά τομέα.

Μύθος 27: «Ποιο το κόστος των μεταρρυθμίσεων»

Πραγματικότητα: Δεν υπάρχει «κόστος». Πρόκειται για επενδύσεις στο μέλλον της χώρας. Για το σκοπό αυτό, η ΕΕ παρέχει ήδη τη Μολδαβία πολύ σημαντική οικονομική βοήθεια για να προχωρήσει στη διαδικασία μεταρρύθμισης για μια σειρά ετών.

Μύθος 28: "Η βοήθεια της ΕΕ δεν είναι αρκετή για να καλύψει τις ανάγκες μεταρρύθμισης."

Γεγονός: Η ΕΕ έχει ήδη βοηθήσει τη Μολδαβία με τη διαδικασία μεταρρύθμισης για μια σειρά ετών. Στον τομέα του εμπορίου, η ενίσχυση της μεταρρύθμισης ξεκίνησε πολύ πριν από τις διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης άρχισε - αρχής γενομένης από την υπογραφή του σχεδίου δράσης ΕΕ-Μολδαβίας για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, τον Φεβρουάριο του 2005..... Περαιτέρω βοήθεια, ειδικά στην εφαρμογή της DCFTA, έχει προγραμματιστεί στο νέο Ευρωπαϊκό Μέσο Γειτονίας (2014-2020).

Μύθος 29: "Η ΕΕ θα είναι ο μόνος πραγματικό δικαιούχο της συμφωνίας, καθώς δεν απαιτούνται δαπανηρές μεταρρυθμίσεις για την πρόσβαση στην αγορά της Μολδαβίας."

Γεγονός: Η ΕΕ έχει συνάψει τη συμφωνία σύνδεσης με τη Μολδαβία, επειδή πιστεύει ότι η Μολδαβία επωφελείται σε μεγάλο βαθμό από το μοντέλο της διαρκούς ειρήνης, την πολιτική διακυβέρνηση και τη σταθερότητα και την οικονομική ευημερία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Μολδαβία έχει να κερδίσει σχεδόν € 142 εκατομμύρια από το ετήσιο εισόδημα, ή 5,4% του ΑΕΠ, εάν οι μεταρρυθμίσεις ολοκληρωθούν.

Μύθος 30: "Η Μολδαβία θα αντιμετωπίσει κυρώσεις και τα προϊόντα της θα πρέπει να απαγορευθούν από την αγορά της ΕΕ εάν δεν τηρούν τις προθεσμίες μεταρρυθμίσεις; "

Πραγματικότητα: Η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και των σχετικών προθεσμιών θα πρέπει να συζητούνται τακτικά στα διάφορα θεσμικά όργανα της συμφωνίας / DCFTA. Τυχόν προβλήματα με την τήρηση του χρονοδιαγράμματος θα πρέπει επίσης να συζητηθούν, αν υπάρχουν, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλων λύσεων για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

Μύθος 31: «Η ΕΕ πρέπει να κάνει κάτι για να βοηθήσει τις ΜΜΕ.»

Γεγονός: Η ΕΕ έχει δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις ανάγκες των ΜΜΕ για να εξασφαλίσει την κυριότητα των μεταρρυθμίσεων και να μετριασθούν οι επιπτώσεις τους στις μικρές επιχειρήσεις. Αυτό αντικατοπτρίζεται επίσης στην αντίστοιχη υλοποίηση του έργου με έμφαση στην ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ στις χώρες της Ανατολικής Γειτονίας. Το έργο East Invest στοχεύει άμεσα σε οργανισμούς υποστήριξης των επιχειρήσεων και των ΜΜΕ, οι οποίες έχουν τη

δυνατότητα να αναπτύξουν αμοιβαία συνεργασία και επενδυτικές σχέσεις με παρόμοιες επιχειρήσεις στην ΕΕ.

Μύθος 32: «Η DCFTA με την ΕΕ δεν είναι καλύτερη για τη Μολδαβία από τη συμμετοχή στην Τελωνειακή Ένωση.»

Πραγματικότητα: Δεν είναι αλήθεια, για δύο κύριους λόγους. Πρώτον, η DCFTA είναι μια ζώνη ελεύθερων συναλλαγών: αυτό σημαίνει ότι το εμπόριο της ΕΕ και της Μολδαβίας θα πραγματοποιείται πιο εύκολα (με την κατάργηση των δασμών και την ευθυγράμμιση των κανόνων και των προτύπων). Σε μια τελωνειακή ένωση η κυριαρχία παραδίδεται σε ένα υπερεθνικό όργανο που υλοποιεί τη συμφωνία τελωνειακής ένωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο

Σχέσεις Ρωσίας – Μολδαβίας

Πριν αναλύσουμε τις σχέσεις της Μολδαβίας με την Ρωσία θα πρέπει να επισημανθεί πως η Μολδαβία τα τελευταία διακόσια χρόνια δύο φορές προσαρτήθηκε στην Ρωσία και δύο στην Ρουμανία ώστε το 1991 να γίνει ανεξάρτητο κράτος. Αυτοί η εμπειρία ήταν πολύ οδυνηρή και κόστισε ακριβά σε όλους τους τομείς την Μολδαβία. Ακόμη και σήμερα υπάρχει μια γενιά που γεννήθηκαν στην Ρουμανία προσαρτήθηκαν στην Σοβιετική Ένωση και κατάφεραν να ζήσουν και την προκήρυξη ανεξαρτησίας της χώρας το 1991. Ένας λαός τείνει να θυμάται τα καλύτερα και τα χειρότερα από την ιστορία της. Βέβαια από αυτά τα δύο σε κρίσιμες περιόδους επικρατεί το καλύτερο. Η Τρίτη ηλικία της Μολδαβίας θυμούνται ακόμη πως είχανε ένα καλό επίπεδο ζωής την περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης και αφού ψήφισαν από το 1991 μέχρι το 1998 Δημοκρατικά κόμματα και απογοητευτήκανε στραφήκανε στο Κομμουνιστικό κόμμα. Την περίοδο της Σοβιετικής Ένωσης έγινε και μια προσπάθεια «ρωσοποίησης» του πληθυσμού της Μολδαβίας με αποτέλεσμα να εγκατασταθούν στην Μολδαβία μεγάλος αριθμός ρώσων οι οποίοι μέχρι και σήμερα ψηφίζουν κόμματα τα οποία είναι φιλικά προς την Ρωσία. Τέλος υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός νέων κυρίως ανειδίκευτων, οι οποίοι ταξιδεύουν στην Ρωσία για δουλειά εκμεταλλεζόμενοι την δυνατότητα ελεύθερης διαμονής και εργασίας στην χώρα χωρίς βίζα για ένα τρίμηνο, οι οποίοι επίσης στην πλειοψηφία τους ψηφίζει φιλο-ρωσικά κόμματα βουλευτικές εκλογές της Μολδαβίας.

4.1 Αν δεν ... διαλυθεί η Ουκρανία

Αυτή τη στιγμή η Υπερδνειστερία δεν είναι ένα «καυτό σημείο». Αποτελεί περισσότερο μια «παγωμένη διένεξη». Καυτή ήταν εκεί η κατάσταση το 1992, στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου στη Μολδαβία. Ακόμη και αυτός δε, σε σύγκριση με τις διενέξεις στην ΕΣΣΔ στα τέλη της δεκαετίας του 1980 μέχρι αρχές της δεκαετίας του 1990, μοιάζει με παιδικό παιχνίδι. Μόλις 1500-2000 νεκροί και 3-4 μήνες εχθροπραξιών. Οι αιτίες που προκάλεσαν τον εμφύλιο πόλεμο στη Μολδαβία το 1992, είναι πάρα πολλές. Ξεκινώντας από την έξαρση του εθνικισμού και την αδιαλλαξία των αρχών του Κισινάου, και φτάνοντας στον βιομηχανικό προσανατολισμό της περιοχής προς τις αγορές της Ρωσίας. Θα επαναληφθεί ο πόλεμος στην Υπερδνειστερία λόγω των γεγονότων στην Ουκρανία; Μάλλον όχι. Η Μολδαβία από μόνη της δεν θα προκαλέσει πόλεμο⁵⁰.

Στην ερώτηση αν θα ενσωματωθεί η Υπερδνειστερία στη Ρωσία η απάντηση είναι εξαιρετικά δύσκολη. Αν η Ρωσία πάρει τις περιοχές που βρίσκονται στις ουκρανικές ακτές της Μαύρης θάλασσας, τότε εννοείται ότι θα προσαρτηθεί και η Υπερδνειστερία. Σε αυτή την περίπτωση όμως, η Ρουμανία θα πάρει τη Βεσσαραβία⁵¹. Αν η Ουκρανία δεν διαιρεθεί, τότε κατά πάσα πιθανότητα θα διατηρηθεί το στάτους κβο, δηλαδή η Μολδαβία θα είναι νομικά ενιαία, αλλά ουσιαστικά διαιρεμένη.

4.2 Εσωτερικές «διεργασίες»

Οι υποστηρικτές της ευρωπαϊκής πορείας της Μολδαβίας χαρακτηρίζουν μια πιθανή νίκη των κομμουνιστών σαν «το τέλος του κόσμου» για τη χώρα. «Η ήττα των φιλοευρωπαϊκών κομμάτων στις εκλογές μπορεί να αποτελέσει τον μεγαλύτερο κίνδυνο για τη δημοκρατία της Μολδαβίας», λέγει ο ηγέτης του Φιλελεύθερου Δημοκρατικού Κόμματος της Μολδαβίας, Βλαντίμιρ Φιλάτ, καθώς «νίκη των κομμουνιστών θα σημάνει στροφή στο ευρασιατικό μοντέλο ανάπτυξης και σε στασιμότητα»⁵².

⁵⁰ Η Σύγχρονη Ρωσία, Βλαντίμιρ Λορτσενκόφ, <http://gr.rbth.com/opinion> , 30/04/14

⁵¹ Η Βεσσαραβία είναι μια ιστορική ονομασία για τη γεωγραφική περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης που οριοθετείται από τους ποταμούς Δνείστερο ανατολικά και Προύθο δυτικά, δηλαδή της σημερινής Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

⁵² Η Σύγχρονη Ρωσία, Γκεβόργκ Μιρζαγιάν, <http://goo.gl/WdE4ou> , 21/04/14

Οι φιλορώσοι κατά κύριο λόγο πολιτικοί παρατηρητές δεν συμμερίζονται αυτή τη μοιρολατρική άποψη. Είναι γεγονός ότι ο ηγέτης των Μολδαβών κομμουνιστών, Βλαντίμιρ Βορόνιν, αναφέρει πως οι αγορές για τη χώρα και το κλειδί της ανάπτυξης της βρίσκεται στη Ρωσία. Παρόλα αυτά όμως δεν μπορεί να υποστηρίξει κανείς ότι είναι εντελώς φιλορώσος πολιτικός. «Δεν πρέπει να ξεχνά κανείς -αναφέρει ο Μαρκεντόνοφ- ότι το σχέδιο του Κοζάκ (ο οδικός χάρτης για την επίλυση της διένεξης στην Υπερδνειστερία – RBTH), απέτυχε συγκεκριμένα εξαιτίας των κομμουνιστών και του Βορόνιν. Ωστόσο, υπάρχει η πιθανότητα να καταφέρει η Μόσχα να συνάψει μαζί τους εποικοδομητικές σχέσεις, ιδιαίτερα μετά το Μαϊντάν».

Στη Μόσχα, το παιχνίδι του Κισινάου έχει γίνει . Όσον αφορά δε την απειλή προσάρτησης της Υπερδνειστερίας και την εμφάνιση εκεί στρατιωτικών είτε παραστρατιωτικών «ομάδων αυτοάμυνας», αυτό μοιάζει ελάχιστα πιθανό στο προσεχές μέλλον. Το περιστατικό με το αεροσκάφος του Ρογκόζιν⁵³ απέδειξε ότι η μη αναγνωρισμένη δημοκρατία βρίσκεται ανάμεσα σε δυο εχθρικά κράτη απέναντι στη Μόσχα και δεν διαθέτει έξοδο προς τα ρωσικά σύνορα. Γι' αυτό, η προσάρτηση της συγκεκριμένης περιοχής είναι προβληματική. Μεσοπρόθεσμα όμως η Μόσχα πιθανόν να υιοθετήσει μια πιο ενεργή στάση στο θέμα της Υπερδνειστερίας (όπου, να υπενθυμίσουμε, κατοικούν και υπήκοοί της και βρίσκονται τεράστιες αποθήκες σοβιετικών όπλων που δεν πρέπει να πέσουν σε λάθος χέρια).

4.3 Μόσχα εναντίον ... Βουκουρεστίου

Από την άλλη όμως στις δηλώσεις του πρωθυπουργού της Ρουμανίας Βίκτορ Πόντα περί ενδεχόμενης προσάρτησης της Μολδαβίας το Ρωσικό ΥΠΕΞ τις σχολίασε ως ανεύθυνες απαράδεκτες ειδικά τη στιγμή που η Μολδαβία βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο⁵⁴. Οι δηλώσεις του ρουμάνου πρωθυπουργού έγιναν στις 14 Σεπτεμβρίου του 2014 σε συνάντηση με ακτιβιστές του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος στην Alba-Iulia, μόλις

⁵³ Με σκάνδαλο ολοκληρώθηκε η επίσκεψη του αναπληρωτή πρωθυπουργού της Ρωσίας Ντμίτρι Ρογκόζιν στην Υπερδνειστερία, που πραγματοποιήθηκε τον Μαιο του 2014, με αφορμή την Ημέρα της νίκης της Υπερδνειστερίας. Τον πολιτικό, τον οποίο ο Βλαντίμιρ Πούτιν έχει διορίσει ειδικό απεσταλμένο του στην περιοχή, αρνήθηκαν να τον αφήσουν να αναχωρήσει από τη μη αναγνωρισμένη Δημοκρατία οι γειτονικές χώρες. Η Ουκρανία και η Ρουμανία έκλεισαν για το ρωσικό κυβερνητικό αεροσκάφος τον εναέριο χώρο τους. Ωστόσο, ακόμη και όταν ο ρώσος αναπληρωτής πρωθυπουργός εγκατέλειψε το συγκεκριμένο σκάφος και αναχώρησε για τη Μόσχα με πτήση της γραμμής, το αεροπλάνο με τη ρωσική αντιπροσωπεία δεν το άφησαν έτσι κι αλλιώς να εγκαταλείψει τη Μολδαβία.

⁵⁴ Russia Beyond The Headlines: Top Stories, Μόσχα: Απαράδεκτες οι δηλώσεις του Ρουμάνου πρωθυπουργού, <http://goo.gl/Du0wJs>, 16/09/14

δύομιση μήνες πριν τις βουλευτικές εκλογές της Μολδαβίας. Πολιτικοί κύκλοι στο Βουκουρέστι συντηρούν στην επικαιρότητα σχέδια προσάρτησης της γειτονικής χώρας.

Την ίδια στιγμή η επιθυμία της Δύσης να μειώσει σημαντικά τη ζώνη επιρροής της Ρωσίας δεν περιορίζεται μόνο στις κινήσεις που γίνονται σήμερα στην Ουκρανία. Ο Λευκός Οίκος επιδιώκει να δημιουργήσει όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία έντασης στο μετασοβιετικό χώρο και ευνοεί την επιδείνωση «παγωμένων» συγκρούσεων, όπως στην Υπερδνειστερία .

4.4 Η κρίση θα πάει και στη Μολδαβία;

Η Ουκρανία παρουσιάζει διαλυτικά φαινόμενα λόγω της πολυεθνικής, πολυθρησκευτικής και πολυπολιτισμικής συνθέσεως του πληθυσμού της σε συνδυασμό με τις γεωστρατηγικές και ενεργειακές επιδιώξεις της Δύσης και της Ρωσίας. Φαίνεται ότι η κρίση θα μεταφερθεί και στη γειτονική Μολδαβία.⁵⁵

Στη Μολδαβία από την άλλη πολλοί είναι αυτοί που αισθάνονται Ρουμάνοι, κυρίως αυτοί που ζουν στα σύνορα με την Ρουμανία, άλλοι νιώθουν Μολδαβοί αλλά μιλούν ρουμανικά, άλλοι Ρώσοι, άλλοι Γκαγκαούζοι και άλλοι είναι απόγονοι γερμανικών φύλων. Η Ρουμανία ανέκαθεν θεωρούσε τους Μολδαβούς τμήμα του ρουμανικού έθνους, το οποίο απέκοψε βιαίως ο Στάλιν μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι Ρώσοι ενδιαφερόντουσαν να ελέγχουν μονίμως τη μολδαβική περιοχή και την περιοχή της Υπερδνειστερίας όπου οι κάτοικοι έχουν ρωσική συνείδηση.

Οι Γκαγκαούζοι έχουν αναγνωρισμένη δική τους αυτόνομη περιοχή με τοπικό Κοινοβούλιο και θα έπρεπε να μας ενδιαφέρουν για εθνικούς λόγους. Είναι ορθόδοξοι χριστιανοί, μικρασιατικής ελληνικής καταγωγής. Σήμερα μιλούν τουρκικά και η Τουρκία τους προσεγγίζει με την σειρά της. Σε πρόσφατο δημοψήφισμα οι Γκαγκαούζοι κατά συντριπτική πλειοψηφία απέρριψαν την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προτιμώντας την Ευρασιατική Κοινή Αγορά, την οποία προωθούν η Ρωσία και η Λευκορωσία.

Αντιλαμβάνεται κανείς πως μια πολύ μικρή χώρα η οποία έκανε πολλά βήματα προς την ΕΕ έχει μια σειρά από εμπόδια τόσο για να συνεχίσει όσο και να

55 Publica.md, http://www.publika.md/ambasadorul-osce-radojko-bogojevic--criza-din-ucraina-afecteaaza-procesul-de-negocieri-in-formatul-5-2_1937561.html, 25/08/2014

ολοκληρώσει την ένταξή της στην ΕΕ. Υπάρχουν πάρα πολλοί παράγοντες όπως η Υπερδνειστερία και Γκαγκαουζία που μπορούν ανά πάσα στιγμή να ανακόψουν την πορεία της Μολδαβίας προς την ΕΕ.

4.5 Η θέση της πολιτικής ηγεσίας της Υπερδνειστερίας.

- Πως επιδρά η ενσωμάτωση της Κριμαίας στη Ρωσία, στις σχέσεις μεταξύ Ρωσίας και Υπερδνειστερίας;

Στις σχέσεις Ρωσίας και Υπερδνειστερίας υπάρχει μια θετική δυναμική ανάπτυξης. Πέρυσι υπεγράφη συμφωνία μεταξύ του ειδικού εκπροσώπου του προέδρου της Ρωσίας για την Υπερδνειστερία και αναπληρωτή πρωθυπουργού της ρωσικής κυβέρνησης, Ντμίτρι Ρογκόζιν, και του προέδρου της Υπερδνειστερίας, για διεύρυνση της κοινωνικής και οικονομικής συνεργασίας. Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας η ρωσική πλευρά σχεδιάζει να συνδράμει στη δημιουργία των συνθηκών εκείνων, οι οποίες θα βελτιώσουν τη ζωή των ρώσων υπηκόων που βρίσκονται στην Υπερδνειστερία, καθώς και της υπόλοιπης διασποράς⁵⁶. Όσον αφορά την Κριμαία, στην Υπερδνειστερία υποστηρίζεται πλήρως η θέση της ρωσικής ηγεσίας ότι κάθε κράτος είναι υποχρεωμένο να προστατεύει τους πολίτες του, όπου κι αν βρίσκονται αυτοί.

- Ποιες είναι οι τοπικές πολιτικές προγνώσεις για την κατάσταση σχετικά με την Υπερδνειστερία;

Σήμερα είναι σαφές ότι η Μολδαβία προτίθεται να μεταβιβάσει σημαντικές εξουσίες στην ΕΕ στον τομέα της οικονομίας. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται δυναμικά και η Ουκρανία. Επίσης, η Μολδαβία διευρύνει τη στρατιωτική συνεργασία με τη Ρουμανία, χωρίς μάλιστα να διαθέτει διακρατική συνοριακή συμφωνία με αυτή. Κάποιοι υποστηρίζουν πως η Μολδαβία ουσιαστικά μεταφέρει μέσω της Ρουμανίας στρατιωτικές εξουσίες στον συγκεκριμένο συνασπισμό κρατών.

Η γνώμη της πολιτικής ηγεσίας της Υπερδνειστερίας είναι ότι οι εξωτερικές συνθήκες και οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τη λήψη τέτοιων αποφάσεων εκ μέρους των γειτόνων τους, καθιστούν αναγκαία την εξέταση των κοινωνικών,

⁵⁶ Europeanul.org, <http://europeanul.org/europa-de-langa-noi/dmitri-rogozin-rusia-va-continua-sa-sustina-transnistria/>, 12/11/2014

οικονομικών και πολιτικών πτυχών. Δεν μπορεί να δημιουργείται ένα απομονωτήριο στο κέντρο της Ευρώπης, επειδή οι κάτοικοι της Υπερδνειστερίας έχουν τις δικές τους προτιμήσεις και πεποιθήσεις. Για τη Μολδαβία, και για την Υπερδνειστερία, μια από τις καλύτερες εκδοχές για διευθέτηση, είναι η φόρμουλα του πολιτισμένου «διαζυγίου. Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν, όπως αυτό της Τσεχίας και Σλοβακίας., η ερώτηση είναι αν είναι έτοιμη και πρόθυμη η Μολδαβία να «αφήσει» την Υπερδνειστερία προκειμένου να προχωρήσουν οι διαδικασίες ένταξης της στη Ευρωπαϊκή Ένωση?

4.6. Οι κρίσιμες εκλογές της 30ης Νοεμβρίου του 2014

Στις 30 Νοεμβρίου του 2014 στη Μολδαβία θα διεξαχθούν κοινοβουλευτικές εκλογές, από την έκβαση των οποίων θα κριθεί η πορεία της χώρας – είτε προς την Ανατολή είτε προς τη Δύση. Οι Βρυξέλλες, σύμφωνα με ορισμένους πολιτικούς, αποφάσισαν ότι η συμφωνία πρέπει να υπογραφεί «προκαταβολικά», για να παροτρυνθούν οι υποστηρικτές της ευρωπαϊκής προοπτικής της χώρας. Την ίδια στιγμή συνεχίζεται και η παροχή δανείων στη Μολδαβία. Ωστόσο, παρά αυτή τη χρηματοδότηση, το ανά κεφαλή ΑΕΠ της χώρας παραμένει αφάνταστα χαμηλό, πολύ χαμηλότερο σε σχέση με όλες τις άλλες Δημοκρατίες του μετασοβιετικού χώρου στην Ευρώπη. Οι Ρώσοι θυμούνται αυτήν την πρακτική από τις εμπειρίες της δεκαετίας του 1990, όταν η ρωσική κυβέρνηση εκπλήρωνε επιμελώς όλες τις εντολές των ξένων πιστωτών, οι οποίοι οδήγησαν τη Ρωσία στη χειρότερη οικονομική κρίση των τελευταίων δεκαετιών.

Σύμφωνα με ορισμένες φωνές οι οποίες είναι φιλορωσικές το Κισινάου δε σπεύδει να ξεχάσει μόνο τη δική του ιστορία. Ανεξαρτήτως με το αν πρόκειται για νέα, υποψήφια ή συνδεδεμένα μέλη της Ε.Ε., η τακτική είναι πάντα ίδια: στη χώρα γίνονται ενέσεις φτηνών δανείων, αλλά αυτοί οι πόροι δεν επενδύονται στην παραγωγική οικονομία, καθώς προορίζονται για την αναβάθμιση της καταναλωτικής ικανότητας του πληθυσμού. Με τη θετική δυναμική της οικονομίας και εντός και εκτός της χώρας αυτό το σχήμα λειτουργεί, γιατί δε διακόπτεται η ροή της χρηματοδότησης και της αναχρηματοδότησης. Ωστόσο με τα πρώτα σημάδια της ύφεσης οι επενδυτές εγκαταλείπουν αυτήν την αγορά και η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με σκληρή οικονομική συγκυρία, και μάλιστα με τις

παραγωγικές δυνατότητες που πρόλαβε να αναπτύξει στη διάρκεια της θετικής περιόδου.

Κατά κανόνα, τα μικρά μέλη της Ε.Ε. δεν προλαβαίνουν να το κάνουν, επειδή οι μεγάλες χώρες δεν ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη του παραγωγικού τομέα σε μικρές, αλλά αναζητούν αγορές για τα προϊόντα τους. Αυτό περίπου έπαθε και η Ελλάδα το 2009-2010, αλλά και η Ρωσία το 1998. Η τελευταία βέβαια δεν ήταν μέλος της Ε.Ε., αλλά εκπλήρωνε απαρέγκλιτα τις οδηγίες των διεθνών δανειοδοτών και του ΔΝΤ, με παρόμοιο αποτέλεσμα. Η εξέλιξη του Ελληνικού χρέους και η γενική πολιτική λιτότητας που πλήττει την ΕΕ σίγουρα ενισχύουν αυτές τις φωνές και εν μέρει θα έλεγε κανείς πως τις δικαιώνει.

4.7 Οι σοσιαλιστές επιλέγουν ...Βορρά

-Εκστρατεία των σοσιαλιστών για την ένταξη στην Τελωνειακή Ένωση της Ρωσίας

Εκστρατεία για την ένταξη στην Τελωνειακή Ένωση με τη Ρωσία, τη Λευκορωσία και το Καζακστάν, ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2014 και συνεχίζει ακόμα και μετά την υπογραφή της Συνθήκης με την Ευρώπη το Κόμμα των Σοσιαλιστών στη Δημοκρατία της Μολδαβίας⁵⁷.

«Έχουμε ξεκινήσει μια πανεθνική εκστρατεία για την υποστήριξη της ένταξης της Μολδαβίας στην τελωνειακή ένωση και, στη συνέχεια, στην Ευρασιατική Ένωση. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να ενημερωθούν οι πολίτες μας σχετικά με τα οφέλη αυτής της πολιτικής για την πορεία για τη χώρα μας» δήλωσε ο ηγέτης του κόμματος Ίγκορ Ντόντον⁵⁸.

Σημείωσε ότι τα αποτελέσματα των «πρόσφατων» δημοσκοπήσεων καταδεικνύουν ότι η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών της Μολδαβίας προτιμά να ενταχθεί στην τελωνειακή ένωση αντί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4.8 Αναλύσεις προβλέπουν η Ρωσία να εισβάλει στη Μολδαβία⁵⁹

⁵⁷ Ziarulnational.md, <http://ziarulnational.md/sondaj-cati-moldoveni-isi-doiesc-aderarea-r-moldova-la-ue/>, 30/08/2014

⁵⁸ Napocanews.ro, <http://www.napocanews.ro/2014/12/socialistii-lui-igor-dodon-vor-referendum-pentru-unirea-r-moldova-cu-federatia-rusa.html>, 05/09/2014

⁵⁹ Debka -ισραηλινός ιστότοπος-, αναδ. <http://goo.gl/o79Uu>, 01/04/14

Μετά την αμερικανική απόρριψη της ρωσικής πρότασης για ομοσπονδοποίηση της Ουκρανίας στις ΗΠΑ επικρατεί αναβρασμός ότι ο Β.Πούτιν θα προχωρήσει σε επέμβαση προς ανάκτηση της Αν.Ουκρανίας μέχρι και την Υπερδνειστερία. Η Ουάσινγκτον φοβάται ότι τα συγκεντρωμένα ρωσικά στρατεύματα στην ουκρανική μεθόριο έχουν ως τελικό σκοπό την ανάκτηση της Υπερδνειστερίας, του ρωσικού ανεξάρτητου θύλακα που από το 1992 έχει αποσχισθεί από την Μολδαβία.

Όπως το βλέπουν σε ΗΠΑ και Ισραήλ, σύμφωνα με πληροφορίες του ισραηλινού ιστότοπου Debka, η Ρωσία ετοιμάζεται να δημιουργήσει μια στρατιωτική ζώνη που θα χρησιμεύει ως ασπίδα για το Ιράν ώστε να αποφευχθεί μια πιθανή επίθεση στις πυρηνικές του εγκαταστάσεις από το βορά μέσω της Κασπίας θάλασσας. Προφανώς στις ΗΠΑ θεωρούν ότι η Γεωργία σύντομα θα ενταχθεί στο ΝΑΤΟ.

Σύμφωνα με τους Ισραηλινούς στρατιωτικούς αναλυτές, εάν τελικώς απορριφθεί το ρωσικό σχέδιο εκτόνωσης της κρίσης με την δημιουργία μιας Ουκρανικής Συνομοσπονδίας, αναγνώριση της Υπερδνειστερίας, και μη ένταξη σε ΝΑΤΟ, ΕΕ Μολδαβίας και Ουκρανίας, τότε είναι σφόδρα πιθανό ότι η Ρωσία θα εισβάλει στην Μολδαβία. Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο με τρεις τρόπους:

- Ανάκτηση της Ανατολικής Ουκρανίας με προέλαση μέσω των ρωσόφωνων, και ρωσόφιλων περιοχών του Ντόνετσκ, Λούγκανσκ, Χάρκοβο, και Οδησσού, μέχρι την Υπερδνειστερία (που αποτελεί συνέχεια της ουκρανικής περιοχής της Οδησσού).
- Απόβαση στρατευμάτων στην Οδησσό και προέλαση πάλι μέχρι την Υπερδνειστερία (έχει το πλεονέκτημα ότι θα περιέλθει υπό ρωσική κατοχή και το τελευταίο ουκρανικό κομμάτι που βλέπει στην Μαύρη Θάλασσα), όπου η διαδρομή θα είναι σαφώς μικρότερη.
- Τελευταία λύση, είναι μεγάλη αεραποβατική επιχείρηση με αλεξιπτωτιστές, αλλά αυτό πάλι δεν θα ένωνε τον ρωσικό θύλακα με τον ρωσικό κορμό και ούτε θα έλυνε το πρόβλημα της οικονομικής ασφυξίας της περιοχής, αλλά θα ενίσχυε την ρωσική στρατιωτική παρουσία. Πάντως οι Ρώσοι πραγματοποίησαν μεγάλη άσκηση με την συμμετοχή 4000 αλεξιπτωτιστών με το βλέμμα στην Μολδαβία.

Αν και η Ρωσία έχει υποστηρίξει ότι δεν θα κάνει πλέον χρήση των Ενόπλων Δυνάμεών της, είπε ωστόσο ο Ρώσος ΥΠΕΞ Σεργκέι Λαβρόφ, ότι "είναι έτοιμη να προστατεύσει τα δικαιώματα των ρωσόφωνων" και αυτό από την στιγμή που οι ΗΠΑ απέρριψαν την ρωσική πρόταση, είναι πιθανό να γίνει ανά πάσα στιγμή. Μη ξεχνάμε ότι ο Ρώσος γεωπολιτικός "γκουρού" Αλεξάντερ Ντούγκιν, ο άνθρωπος που σχεδιάζει την γεωπολιτική της Ρωσίας ήταν σαφής σε πρόσφατη συνέντευξή του. "Πρέπει να ανακτηθούν τα εδάφη μέχρι την όχθη του Δνείπερου ποταμού". Σημειώνεται πως η όχθη του Δνείπερου ποταμού είναι εκεί που τελειώνει η Υπερδνειστερία⁶⁰.

⁶⁰Beleares.ro, <http://www.baleares.ro/un-razboi-in-europa-nu-este-o-idee-de-neimaginat/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Η κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή. Η «γειτονιά» σε κρίση.

5.1 Οι «σκληροί» του ΝΑΤΟ και η εκχειρία

«Μετά από μήνες αποτυχημένης τηλεφωνικής διπλωματίας μεταξύ της Ανγκελα Μέρκελ και του Βλαντίμιρ Πούτιν για την κρίση στην Ουκρανία, οι «σκληροί» του ΝΑΤΟ παίρνουν το πάνω χέρι στις συζητήσεις για την κατάλληλη απάντηση στην Ρωσία. Σύντομα μπορεί να επικρατήσουν, με απαιτήσεις που θα υπερβαίνουν κατά πολύ νέες οικονομικές κυρώσεις», γράφει το Spiegel⁶¹.

Αυτές θα μπορούσαν να περάσουν στο λεγόμενο «τρίτο επίπεδο» και να επηρεάσουν ολόκληρους τομείς της ρωσικής οικονομίας - όχι μόνο 100 άτομα, προϊόντα και εταιρείες που έχουν προστεθεί στον κατάλογο με τις κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. «Θα είναι αρκετές ή μήπως χρειάζεται άλλη αντίδραση προς την κατεύθυνση ενός «τετάρτου επιπέδου»; Την απάντηση σε αυτό θα την δώσει το ΝΑΤΟ», γράφει το Spiegel⁶².

Προς το παρόν, η κόκκινη γραμμή για την αυξημένη παρουσία του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Ευρώπη είναι η Ιδρυτική Συνθήκη του 1997 για τις Αμοιβαίες Σχέσεις μεταξύ του ΝΑΤΟ και της Ρωσίας. Αναφέρει ότι η Συμμαχία δεν θα εμπλακεί σε «πρόσθετη μόνιμη στάθμευση σημαντικών δυνάμεων μάχης» στις περιοχές του πρώην ανατολικού μπλοκ.

Ορισμένοι θα ήθελαν, επίσης, να δουν επιπλέον ασκήσεις του ΝΑΤΟ στην Ανατολική Ευρώπη για να αντιληφθεί η Ρωσία ότι το ΝΑΤΟ είναι επίσης ικανό για μια ταχεία αντίδραση. Η ουκρανική κυβέρνηση γνωρίζει ήδη τι είδους βοήθεια θα ήθελε από αυτήν τη νέα αποφασιστικότητα: σύγχρονα όπλα για τον στρατό της», καταλήγει το ρεπορτάζ του Spiegel.

⁶¹ Der Spiegel, BBC portal , «Ukraine in crisis», εφημ. Καθημερινή 02/09/14

⁶² Der Spiegel, BBC portal , «Ukraine in crisis», εφημ. Καθημερινή 02/09/14

Ενώ η επισφαλής εκχειρία στην ανατολική Ουκρανία κρέμεται από μία κλωστή, ο ΟΗΕ ανέφερε ότι ο αριθμός των νεκρών από το ξέσπασμα της κρίσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 2.729 άτομα -ουκρανούς στρατιώτες, φιλορώσους ενόπλους και αμάχους.

5.2 Πως βλέπουν την επέκταση του NATO οι ρωσόφιλοι

Η επικρατούσα άποψη στα φιλορωσικά στρατόπεδα είναι πως η πρωταρχική αιτία της κρίσης είναι η επέκταση του NATO προς Ανατολάς και ιδιαίτερα η προσπάθεια να αποσπασθεί η Ουκρανία από την τροχιά της Ρωσίας. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, όταν η Δύση άρχισε να μιλάει για επέκταση του NATO, η Ρωσία είχε καταστήσει σαφές ότι αυτό ήταν απαράδεκτο. Το NATO κατάφερε να προωθήσει χωρίς συνέπειες την ενσωμάτωση Πολωνίας, Ουγγαρίας και Βαλτικών Δημοκρατιών. Από τη στιγμή όμως που το NATO έβαλε πλώρη για Ουκρανία και Γεωργία, η Μόσχα έθεσε κόκκινες γραμμές, όπως έδειξε ο πόλεμος του 2008 (με τη Γεωργία). Αν η Δύση είχε αναγνωρίσει τα νόμιμα, στρατηγικά συμφέροντα της Ρωσίας, αν είχε αναγνωρίσει ότι η Ουκρανία έχει ζωτική σημασία για τη Μόσχα, τότε η κρίση θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί^{63 64}.

5.4 Μπροστά σε ένα νέο Ψυχρό Πόλεμο;

Η στρατηγική του Πούτιν είναι να αποδιοργανώσει την Ουκρανία ως λειτουργικό κράτος, να την καταστρέψει οικονομικά και πολιτικά, εκτός αν το Κίεβο σταματήσει την πορεία ένταξης στη Δύση. Το μήνυμα του Πούτιν είναι πολύ καθαρό: Αν η Δύση επιμένει στην προσπάθεια ενσωμάτωσης της Ουκρανίας στο NATO και την Ε.Ε., η Ρωσία θα φτάσει στα άκρα. Άρα οι Ουκρανοί και η Δύση έχουν μια απλή επιλογή: είτε να ανακρούσουν πρύμναν, να επιλέξουν μια ουδέτερη Ουκρανία, η οποία θα μπορέσει να αναπτυχθεί και να ευημερήσει, είτε να συνεχίσουν τη σημερινή πορεία, με αποτέλεσμα την καταστροφή της Ουκρανίας ως λειτουργική χώρας..

Σύμφωνα με πολλούς δεν υπάρχει περίπτωση να ξαναγίνει η Ρωσία υπερδύναμη στο προβλέψιμο μέλλον. Η ισχύς της θα μειωθεί το επόμενο διάστημα, κυρίως για δημογραφικούς λόγους. Την ίδια στιγμή, η Ρωσία μπορεί να γίνει πολύ χρήσιμος εταίρος της Δύσης και ειδικά των ΗΠΑ. Στην πραγματικότητα λειτουργεί ως

⁶³ Ειδησεογραφικό Πρακτορείο Reuters , 08/09/14

⁶⁴ Εφημ. «Καθημερινή», καθηγητής Μιρσάμμερ, Πανεπιστήμιο του Σικάγο 7/09/14

σημαντικός εταίρος της Δύσης επί δύο δεκαετίες. Την βοήθησε στις κυρώσεις κατά του Ιράν, την διευκόλυνε στο Αφγανιστάν και προσέφερε πολύ σημαντική βοήθεια στον πρόεδρο Ομπάμα τον Αύγουστο του 2013, αναφορικά με την κρίση γύρω από τα χημικά όπλα της Συρίας. Το κυριότερο, οι ΗΠΑ χρειάζονται τη Ρωσία στο μέλλον για να αντιμετωπίσουν την άνοδο της Κίνας. Επομένως, από στρατηγική άποψη, δεν έχει νόημα να προκαλέσει το ΝΑΤΟ κρίσεις με τη Ρωσία. Αντίθετα, κάτι τέτοιο θα περιπλέξει τις προσπάθειες της Αμερικής σε άλλες περιοχές, όπως η Μέση Ανατολή και η Ανατολική Ασία»⁶⁵.

5.4 Πότε θα τελειώσει η πολιτική κρίση στην Ουκρανία

Οι ενδείξεις συσσωρεύονταν εδώ και καιρό, αλλά πλέον δεν υπάρχουν αμφιβολίες: ρωσικά στρατεύματα βρίσκονται μέσα στην Ουκρανία, όχι ως εθελοντές, όπως θέλει να μας κάνει να πιστέψουμε ο διοικητής των ανταρτών στο Ντονέτσκ, αλλά σε μονάδες εφοδιασμένες με βαρύ εξοπλισμό. Ανώτατος αξιωματούχος του ΝΑΤΟ ανέφερε ότι η Συμμαχία διαπίστωσε σοβαρή κλιμάκωση στη ρωσική στρατιωτική ανάμειξη στην Ουκρανία και πως πολλοί περισσότεροι από 1.000 Ρώσοι στρατιώτες επιχειρούν στο νοτιοανατολικό κομμάτι της χώρας⁶⁶. Πρόκειται για μία ευρεία και απαράδεκτη κλιμάκωση της ρωσικής επιθετικότητας εναντίον της Ουκρανίας.

5.4.1 Τα σχέδια του Κρεμλίνου

Ο Πούτιν έχει παίξει ένα επικίνδυνο παιχνίδι στην Ουκρανία με πονηριά και απάτη, αφού η αποπομπή του Βίκτορ Γιανουκόβιτς του στοίχισε έναν Ουκρανό πρόεδρο, τον οποίο μπορούσε να χειραγωγήσει. Πρώτα προσάρτησε την Κριμαία. Όσο σοκαριστικό και εξωφρενικό κι αν ήταν αυτό, τουλάχιστον δεν χύθηκε αίμα⁶⁷.

Έκτατε ο Πούτιν έστρεψε το ενδιαφέρον του στη Νοτιοανατολική Ουκρανία, διενεργώντας επιβλητικές στρατιωτικές ασκήσεις στα σύνορα και στέλνοντας περισσότερους άνδρες και όπλα για την υποστήριξη των αποσχιστικών ομάδων στο Ντονέτσκ και το Λουγκάνσκ και διαψεύδοντας ταυτόχρονα κάθε ρωσική ανάμειξη πέρα από ένα ανθρωπιστικό ενδιαφέρον για τον τοπικό ρωσικό

⁶⁵ Εφημ. «Καθημερινή», καθηγητής Μιρσάμμερ, Πανεπιστήμιο του Σικάγο, 07/09/14

⁶⁶ New York Times, Russia Today, 1TV, εφημ. Καθημερινή 30/08/14

⁶⁷ New York Times, Russia Today, εφημ. Καθημερινή – Έντυπη έκδοση 30/8/14

πληθυσμό. Μετά την κατάρριψη του μαλαισιανού αεροσκάφους και τις νίκες του Κιέβου επί των ανταρτών, η ρωσική εμπλοκή έγινε πιο απροκάλυπτη.

5.5 NATO: Τα οφέλη και οι περιορισμοί

Το NATO έχει αποκτήσει ένα νέο σκοπό μετά από μια περίοδο αγωνίας για την διαφαινόμενη παρακμή του και τις αμφιβολίες για τον λόγο ύπαρξης του. Προς το παρόν, αυτή η νέα δυναμική εκφράζεται μέσα από δραστηριότητες επέκτασης και όχι με την μόνιμη τοποθέτηση στρατιωτών του NATO κατά μήκος του νέου «Σιδηρού Παραπετάσματος». Οι δεσμεύσεις της Συμμαχίας εστιάζουν περισσότερο στην εγκαθίδρυση μονάδων Διοίκησης και Ελέγχου (Command and Control) και κόμβων τροφοδοσίας για την στήριξη πιθανών αναπτύξεων δυνάμεων, μαζί με ασκήσεις και μετακινήσεις για την στήριξη των κινήσεων των μονάδων ταχείας αντίδρασης⁶⁸.

Η ουκρανική κρίση συνεχίζει να αντανακλά τις διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, ειδικότερα μεταξύ των χωρών της Ανατολικής Ευρώπης που βρίσκονται κοντά στην Ρωσία και των χωρών της Δυτικής Ευρώπης που νιώθουν πιο ασφαλή και αποκομμένα από τα γεγονότα στην Ουκρανία.

Μια επιθετική Ρωσία δημιουργεί αρκετές ανησυχίες για τον εναρμονισμό του NATO σε κάποιο βαθμό, αλλά κάθε μέλος της Συμμαχίας έχει τα δικά του συμφέροντα τα οποία μπορεί να μην είναι σε πλήρη ευθυγράμμιση με τους στόχους και την κοσμοθεωρία του οργανισμού.

Οι απόπειρες της ιεραρχίας του NATO να αντιμετωπίσει την διαφαινόμενη ρωσική στρατιωτική απειλή, ειδικά μεταξύ των μελών της στα ανατολικά, πυροδότησαν την αντίδραση του Κρεμλίνου. Η Μόσχα ανακοίνωσε πως μπορεί να αναθεωρήσει το στρατιωτικό της δόγμα απέναντι στο NATO, αναγνωρίζοντας την Συμμαχία ως τον κύριο αντίπαλο της. Αυτό σημαίνει ότι η Ρωσία μπορεί να αυξήσει την συχνότητα των μεγάλων στρατιωτικών ασκήσεων αντί για την διεξαγωγή επιχειρήσεων εσωτερικής ασφάλειας και ότι θα δώσει προτεραιότητα στις δυτικές στρατιωτικές της μονάδες όσον αφορά τον εξοπλισμό, το προσωπικό, την εκπαίδευση και την ετοιμότητα⁶⁹.

⁶⁸ Stratfor: Η Ουκρανία, το NATO και το άδηλο μέλλον, αναδ. Euro2day, 04/09/14

⁶⁹ Stratfor: Η Ουκρανία, το NATO και το άδηλο μέλλον, αναδ. Euro2day, 04/09/14

Η Μόσχα γνωρίζει πολύ καλά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Γενικός Γραμματέας του ΝΑΤΟ και θα προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί την έλλειψη αποφασιστικότητας της Συμμαχίας.

5.7 Νέοι μετανάστες

Οι συγκρούσεις στην Ουκρανία έχουν αναγκάσει συνολικά σχεδόν 370.000 ανθρώπους να εγκαταλείψουν τη χώρα, δήλωσε σήμερα ένας εκπρόσωπος του Γραφείου Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων του ΟΗΕ (Ocha). Συνολικά «366.866 άνθρωποι έχουν καταφύγει στις γειτονικές χώρες, κυρίως στη Ρωσία», δήλωσε ο Γιαν Λάρκε, εκπρόσωπος του Ocha.

Περίπου 326.000 άνθρωποι έχουν καταφύγει στη Ρωσία, ενώ 263.000 είναι εσωτερικά εκτοπισμένοι στην Ουκρανία. Συνολικά περίπου 630.000 άνθρωποι έχουν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τις εστίες τους εξαιτίας της κρίσης και των μαχών, ένας αριθμός τον οποίο το Ocha δεν θεωρεί ακριβή καθώς πολλοί εκτοπισμένοι δεν έχουν καταγραφεί. Περίπου 5,1 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν στις περιοχές που επηρεάζονται άμεσα από τη σύγκρουση, από την οποία έχουν χάσει τη ζωή τους περίπου 2.900 άνθρωποι.⁷⁰

⁷⁰ Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων του ΟΗΕ (Ocha)., ΑΠΕ, 17/09/14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Ελλάδα-Μολδαβία. Ιστορικοί δεσμοί.

6.1 Ο ρόλος της Ελλάδας

Η Ελλάδα ως Προεδρεύουσα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το α' εξάμηνο του 2014, είχε ως κύριο μέλημά της να προωθήσει την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή. Παρήγαγε επίσης, σημαντικά αποτελέσματα σε κρίσιμους τομείς, όπως η μετανάστευση, η διαχείριση των συνόρων και η ναυτιλιακή πολιτική⁷¹.

Οι σχέσεις της Ελλάδας με την Μολδαβία στηρίζονται στους μακράιωνους ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς μεταξύ των δύο λαών και χαρακτηρίζονται από πνεύμα συνεργασίας, φιλίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Οι διμερείς σχέσεις Ελλάδας – Μολδαβίας βρίσκονται σε άριστο επίπεδο και έχουν αναπτυχθεί σταθερά σε όλους τους τομείς από τότε που η Μολδαβία ανακήρυξε την ανεξαρτησία της, μετά την κατάρρευση της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Η Ελλάδα επιθυμεί την προώθηση των διμερών σχέσεων, ιδιαίτερα στον οικονομικό και εμπορικό τομέα.

Μεταξύ των δύο χωρών υπάρχουν πολύ ισχυροί ιστορικοί, πολιτισμικοί, γεωγραφικοί και ηθικοί δεσμοί. Για την Ελλάδα η Μολδαβία και ειδικά η πόλη του Κισινάου αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εθνικής ιστορίας, γιατί η πόλη ήταν η αφετηρία της εθνικής επανάστασης της Ελλάδας που κήρυξε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης.

Έπειτα από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, χιλιάδες Έλληνες κινήθηκαν προς τον Βορρά, έφτασαν εδώ στη Μολδαβία, ενώ επιφανείς Έλληνες Φαναριώτες ορίστηκαν κυβερνήτες των δύο Ηνωμένων Πριγκιπάτων, της Μολδαβίας και της Βλαχίας. Οι διμερείς σχέσεις είναι εξαιρετικές, αλλά κοινή πρόθεση και βούληση είναι να ενισχυθεί η συνεργασία σε διάφορους τομείς. Ένας

⁷¹ Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ενημέρωσης και Δημόσιας Διπλωματίας, 14/05/2014

πολύ σημαντικός τομέας, όχι μόνο για οικονομικούς αλλά και για πολιτικούς και γεωπολιτικούς λόγους, είναι εκείνος της ενέργειας.

Για την Ελλάδα, διμερώς αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ο σεβασμός της εθνικής κυριαρχίας της Δημοκρατίας της Μολδαβίας, ο σεβασμός της εδαφικής κυριαρχίας και, επίσης, της αρχής του απαραβίαστου των υφιστάμενων συνόρων είναι θέμα αρχής.

Η Ελλάδα γνωρίζει πολύ καλά τις ευαισθησίες, τις ιστορικές μνήμες και τις ευαισθησίες του λαού της Μολδαβίας, και δηλώνει σε κάθε ευκαιρία έτοιμη να συνεργαστεί με την Κυβέρνηση της Μολδαβίας, προκειμένου να προστατέψει την περιφερειακή σταθερότητα, καθώς και την ειρήνη στην περιοχή⁷².

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας είναι όχι μόνο κομμάτι της Ανατολικής Γειτονίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά, επίσης, κομμάτι της βαλκανικής χερσονήσου, καθώς μοιράζεται με την Ελλάδα την ίδια ιστορική πορεία, καθώς και το ίδιο γεωγραφικό και πολιτισμικό υπόβαθρο. Και η Ελλάδα, ως βαλκανική, ορθόδοξη χώρα, είναι δείχνει να είναι σε θέση να κατανοήσει πολύ καλά την κατάσταση στη Δημοκρατία της Μολδαβίας, καθώς και να αφουγκραστεί τα μηνύματα της κοινής γνώμης σχετικά με τις ανάγκες της κοινωνίας των πολιτών.

Επί της Ελληνικής Προεδρίας στην ΕΕ υπήρξε μια μεγάλη αλλαγή σχετικά με το καθεστώς της Μολδαβίας, στο θέμα της απελευθέρωσης των θεωρήσεων.

Η Συμφωνία Σύνδεσης που υπογράφηκε λίγους μήνες μετά είναι ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Από ευρωπαϊκή σκοπιά, η σταθερότητα των τοπικών θεσμών, η δημιουργία ενός υψηλής ποιότητας δικαστικού σώματος, η συνεχής μάχη κατά της διαφθοράς, καθώς και το φιλικό προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλον, είναι πολύ σημαντικά στοιχεία για την προοπτική των διμερών σχέσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μεταξύ της Ε.Ε. και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας.

⁷² Ελληνικό Υπουργείο Άμυνας, Γραφείο Τύπου 14/02/2014

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

«Εμπάργκο». Οι συνέπειες.

7.1 ΕΕ & ΗΠΑ κατά ..Πούτιν

Σειρά οικονομικών κυρώσεων σε βάρος της Ρωσίας αποφάσισαν οι πρεσβευτές των 28 κρατών-μελών της ΕΕ, στη διάρκεια της συνόδου που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 29 Ιουλίου του 2014. Ανάλογες κυρώσεις κατά της Μόσχας ανακοίνωσαν και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Όπως ανακοίνωσε ο εκπρόσωπος της διπλωματικής υπηρεσίας της ΕΕ, οι πρεσβευτές των 28 κρατών-μελών κατέληξαν «σε μια πολιτική συμφωνία για ένα πακέτο οικονομικών κυρώσεων» κατά της Ρωσίας, θα αναθεωρηθούν έπειτα από τρεις μήνες. Βάσει της συμφωνίας εμποδίζεται η πρόσβαση της Ρωσίας στις οικονομικές αγορές της ΕΕ, απαγορεύεται η πώληση όπλων, ευαίσθητων τεχνολογιών του ενεργειακού τομέα και προϊόντων διπλής χρήσης, πολιτικής και στρατιωτικής.

Επίσης η ΕΕ είχε αποφασίσει να παγώσει τα περιουσιακά στοιχεία τεσσάρων ρώσων επιχειρηματιών που πρόσκεινται στον πρόεδρο της Ρωσίας Βλαντίμιρ Πούτιν με την κατηγορία ότι επωφελήθηκαν από την προσάρτηση της χερσονήσου της Κριμαίας ή ότι υποστήριξαν έμπρακτα την αποσταθεροποίηση της ανατολικής Ουκρανίας, όπως έγινε γνωστό από διπλωματική πηγή⁷³.

Παράλληλα η ΕΕ αποφάσισε να επιβάλει κυρώσεις σε τέσσερις οντότητες, μεταξύ αυτών και σε μια τράπεζα, για τους ίδιους λόγους. Είναι η πρώτη φορά που η ΕΕ βάλει εναντίον των επιχειρηματιών που πρόσκεινται στην κυβέρνηση της Ρωσίας.

Νέες οικονομικές κυρώσεις σε βάρος της Ρωσίας για το ρόλο της στην ουκρανική κρίση ανακοίνωσαν και οι Ηνωμένες Πολιτείες, βάζοντας στη "μαύρη λίστα" τρεις τράπεζες και ένα ναυπηγείο. Η Ουάσινγκτον απαγορεύει στο εξής στους

⁷³ Ξένος Τύπος (New York Times, Der Spiegel, Liberation), Σεπτέμβριος του 2014

Αμερικανούς πολίτες να έχουν συναλλαγές με την VTB, τη δεύτερη σε μέγεθος ρωσική τράπεζα, τη θυγατρική της, τη Bank of Moscow και την Russian Agriculture Bank, την τράπεζα που χορηγεί δάνεια σε αγρότες. Έτσι, οι ΗΠΑ έχουν επιβάλει κυρώσεις σε όλες τις μεγάλες τράπεζες στις οποίες το ρωσικό δημόσιο κατέχει άνω του 50% των μετοχών, εκτός από την Sberbank.

Επιπροσθέτως, όπως ανακοίνωσε το υπουργείου Οικονομικών, επιβλήθηκαν κυρώσεις και στο ναυπηγείο United Shipbuilding Corp που εδρεύει στην Αγία Πετρούπολη. Οι ΗΠΑ θα παγώσουν τυχόν περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας που βρίσκονται σε αμερικανικό έδαφος ενώ απαγορεύουν και τις δοσοληψίες μαζί της.

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ, Μπαράκ Ομπάμα, ανακοινώνοντας την επέκταση των κυρώσεων σε βάρος της Ρωσίας, τόνισε ότι οι κυρώσεις αυτές θα πλήξουν τους τομείς της ενέργειας, της άμυνας και της οικονομίας.

7. 2 Εμπάργκο και από το Κρεμλίνο

Ο Ρώσος πρωθυπουργός αμέσως μετά τις ανακοινώσεις Ευρωπαίων και Αμερικάνων ανακοίνωσε την ολική απαγόρευση εισαγωγής προϊόντων διατροφής από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ⁷⁴.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση το Κρεμλίνο απαγορεύει την εισαγωγή οπωροκηπευτικών προϊόντων, κρέατος, ψαριών, γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων από τις ΗΠΑ, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Αυστραλία, τον Καναδά και τη Νορβηγία. Η απαγόρευση θα ισχύσει για ένα έτος. Η απόφαση αυτή εκτιμάται ότι θα έχει άμεσο αντίκτυπο και στην ελληνική οικονομία καθώς θα σταματήσει η εξαγωγή μεγάλων ποσοτήτων αγροτικών προϊόντων από την Ελλάδα προς τη Ρωσία. Ο πρωθυπουργός της Ρωσίας Δ.Μεντβεντεφ δήλωσε επίσης ότι ανοιχτό παραμένει το ενδεχόμενο απαγόρευσης της διέλευσης των πτήσεων αεροπορικών εταιρειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών επάνω από το ρωσικό έδαφος.

7.3 Στα 5 δισ. το κόστος του ρωσικού εμπάργκο για την Ε.Ε.

⁷⁴ Kathimerini.gr, <http://www.kathimerini.gr/784233/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/ee-megalyterh-enisxysh-stoys-eyrwpaioys-paragwgoys--gia-to-rwsiko-empargko>, 19/09/2014

Το ρωσικό εμπάργκο στις εισαγωγές τροφίμων από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδέχεται να στοιχίσει στις Βρυξέλλες πέντε δισ. ευρώ μέσα σε έναν χρόνο, σύμφωνα με το πρακτορείο ειδήσεων Reuters⁷⁵ που επικαλείται ένα εσωτερικό έγγραφο της ΕΕ. Η Ρωσία, η δεύτερη σε μέγεθος αγορά τροφίμων για τις χώρες της ΕΕ μετά τις ΗΠΑ, κήρυξε εμπάργκο στην εισαγωγή φρούτων, λαχανικών, γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος στις 6 Αυγούστου.

Οι μεγάλοι εξαγωγείς φρούτων και λαχανικών, όπως η Πολωνία και η Ολλανδία, αισθάνονται ήδη τις επιπτώσεις του εμπάργκο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναζητά τρόπους για να αποζημιώσει τους αγρότες και να βρει νέες αγορές για τα ευρωπαϊκά προϊόντα.

7.4 Οι ...ευνοημένοι

Ιδιαίτερα ωφελημένη βγαίνει η Τουρκία από το εμπάργκο που επέβαλε η Μόσχα στα αγροδιατροφικά προϊόντα των δυτικών χωρών σε αντίποινα για τις κυρώσεις που της έχει επιβάλει η Δύση για το ρόλο της στην ουκρανική κρίση⁷⁶. Οι τουρκικές επιχειρήσεις διαπιστώνουν μια σημαντική αύξηση των παραγγελιών από τη Ρωσία, ενώ η Άγκυρα κάνει λόγο περί σημαντικής και μακροπρόθεσμης ευκαιρίας για τις τουρκικές εξαγωγές.

Η Τουρκία και κράτη της Λατινικής Αμερικής όπως η Βραζιλία μοιάζουν να είναι οι χώρες που θα επωφεληθούν περισσότερο από την απόφαση της Μόσχας να απαγορευθεί η εισαγωγή στη Ρωσική Ομοσπονδία του μεγαλύτερου μέρους των αγροδιατροφικών προϊόντων της Ε.Ε. και των ΗΠΑ.

7.5 Εμπάργκο Ρωσίας σε Μολδαβία για "παραδειγματισμό"

Η Μολδαβία φημίζεται για το κρασί της. Είναι ένα από τα ελάχιστα προϊόντα, που φέρνει πολύτιμο συνάλλαγμα, στην πιο φτωχή χώρα της Ευρώπης. Αυτή την «αχίλλειο πτέρνα» επέλεξε η Ρωσία, για να «τιμωρήσει» την Μολδαβία, όταν η τελευταία αποφάσισε να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ρωσικό εμπάργκο είναι το δεύτερο, μέσα σε επτά χρόνια.

⁷⁵ Ειδησεογραφικό Πρακτορείο Ειδήσεων «Reuters», 03/09/14

⁷⁶ Εφημ. «Ναυτεμπορική», 13/08/14

«Το 2006, είχαμε ζημιές άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ, εξαιτίας του εμπάργκο. Το 2013, πάνω από ένα εκατομμύριο ευρώ.» δηλώνει τον Μάρτιο του 2014, ο διευθύνων σύμβουλος της Πουρκάρι, Victor Bostan σε ξένα ΜΜΕ⁷⁷.

Με έτος ίδρυσης το 1827, η οινοποιία Πουρκάρι είναι από τις παλαιότερες της Μολδαβίας. Στο παρελθόν, προμήθευε με κρασί ακόμα και το Ρώσο Τσάρο. Είναι από τις ελάχιστες που έχουν επιβιώσει, μετά το πρώτο ρωσικό εμπάργκο.

Για να προστατεύσει τους παραγωγούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντέδρασε άμεσα.

«Η Ευρωπαϊκή Ένωση άνοιξε πλήρως την αγορά για το κρασί. Εισάγεται ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς και χωρίς δασμούς» εξηγεί ο επίτροπος Γεωργίας, Dacian Cioloș, σε δηλώσεις του στον διεθνή τύπο. Για την επιβολή του εμπάργκο, η Ρωσία επικαλέστηκε λόγους «ποιότητας και δημόσιας υγείας.»

Πρόκειται για κλασσική ρωσική πρακτική: την έχει χρησιμοποιήσει, στο παρελθόν, για τη σοκολάτα της Ουκρανίας, το κρασί της Γεωργίας, το γάλα της Λιθουανίας⁷⁸.

«Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων προχώρησε σε μία πρωτοφανή απόφαση, ανοίγοντας μία γραμμή πίστωσης 75 εκατομμυρίων ευρώ, για τη Μολδαβία, ώστε οι οινοπαραγωγοί να επενδύουν στον εκσυγχρονισμό της παραγωγής τους.» σημειώνει σε άρθρο του ο Victor Bostan. Το Νοέμβριο, η Μολδαβία έκανε αυτό που δεν τόλμησε η Ουκρανία⁷⁹.

7.6 Η Ρωσία αυστηροποιεί τους νόμους μετανάστευσης για τους Μολδαβούς

Περίπου 400.000 Μολδαβοί ξενιτεύονται στη Ρωσία για να βρουν δουλειά αλλά και για να στέλνουν χρήματα στη χώρα τους. Όμως πρόσφατα, η Ρωσία αυστηροποίησε τους νόμους για την μετανάστευση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση

⁷⁷Dw.de, <http://www.dw.de/efectele-embargoului-rusesc/a-17995665>, 16/10/2014

⁷⁸ Euronews, «Πώς η Ρωσία εκβιάζει τη Μολδαβία», 8/02/14

⁷⁹Article, http://article.wn.com/view/2013/06/27/The_European_Investment_Bank_EIB_will_support_the_Moldovan_r/, 27/09/2014

προχώρησε σε υποσχέσεις για τη βελτίωση του καθεστώτος θεώρησης βίζας για τους Μολδαβούς.

«Η Μολδαβία κοιτάζει προς την Ευρώπη, αυτό είναι σαφές. Αυτή η στροφή δεν είναι μόνο οικονομική. Μοιραζόμαστε τις ίδιες πολιτιστικές αξίες και μπορούμε να βαδίσουμε μαζί στο μέλλον» υποστήριξε στο euronews⁸⁰, ο Ντάσιαν Τσιόλος, αρμόδιος επίτροπος για τη γεωργία.

«Η Ευρωπαϊκή Ένωση μας προσφέρει μια τεράστια αγορά. Μισό δισεκατομμύριο καταναλωτές μπορεί να πίνουν το κρασί μας. Πρέπει όμως να κάνουμε μια επιλογή: Η Μολδαβία είτε πηγαίνει προς τη Δύση, είτε πηγαίνει στο πουθενά», σύμφωνα με τον Μολδαβό υπουργό γεωργίας. Βασίλε Μπουμάκοβ. Ωστόσο, η κοινή γνώμη είναι διχασμένη καθώς το 44% κοιτάζει προς την Ευρώπη, ενώ το 40% προς την Ρωσία⁸¹.

⁸⁰ Euronews, «Πώς η Ρωσία εκβιάζει τη Μολδαβία», 08/02/14

⁸¹Unimedia, <http://unimedia.info/stiri/bumacov--dupa-vizita-la-moscova-rusii-vor-lua-o-decizie-in-cateva-zile-68704.html>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

Οι εκλογές της 30^{ης} Νοεμβρίου 2014. Οι Εξελίξεις μέχρι σήμερα

Ο προεκλογικός αγώνας των υποψηφίων κομμάτων για τις εκλογές της 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 ήταν ξεκάθαρος ή έτσι νομίζαμε τουλάχιστον. Υπήρχαν τρία φιλο-ευρωπαϊκά κόμματα, το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας, το Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας και το Φιλελεύθερο Κόμμα, τα οποία συγκυβέρνησαν μέχρι τις εκλογές και κρατούσαν μια κοινή γραμμή και ισχυριζόντουσαν πως θα συγκυβερνήσουν εφόσον συγκεντρώσουν την πλειοψηφία μετά τις εκλογές. Από την άλλη πλευρά είχαμε το Σοσιαλιστικό Κόμμα και το Κουμμουνιστικό Κόμμα της Μολδαβίας τα οποία είναι φιλο-ρωσικά κόμματα. Έχει δοθεί ένας μεγάλος αγώνας και ο λαός έκρινε.

Τα αποτελέσματα των εκλογών διαμορφώθηκαν ως εξής: τα φιλο-ευρωπαϊκά κόμματα συγκέντρωσαν: α) το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας 23 έδρες, β) το Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας 19 έδρες και γ) το Φιλελεύθερο Κόμμα 13 έδρες - σύνολο 55 έδρες από 101, τα φιλο-ρωσικά κόμματα από την άλλη συγκέντρωσαν: α) το Σοσιαλιστικό Κόμμα 25 έδρες και β) το Κουμμουνιστικό Κόμμα 21 έδρες- σύνολο 46 έδρες από 101.

Όλα διαφαίνονταν να πηγαίνουν ιδανικά, τα φιλο-ευρωπαϊκά κόμματα συγκέντρωσαν την απαραίτητη πλειοψηφία για να σχηματίσουν την νέα Κυβέρνηση της χώρας. Δυστυχώς όμως τα συμφέροντα, τόσο ατομικά και κομματικά όσο και οι πιέσεις εκτός χώρας είχαν ως αποτέλεσμα να μην σχηματιστεί η κυβέρνηση και να μην τηρηθούν οι προεκλογικές υποσχέσεις. Το Φιλελεύθερο Κόμμα δεν επιθυμούσε να συμμετέχει στον συνασπισμό με διάφορες προφάσεις ενώ το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα έκανε τα πάντα για να μην γίνει πρωθυπουργός ο αντιπρόεδρος της. Αποτέλεσμα – να αποχωρήσει ο πρώην Πρωθυπουργός της χώρας ο κ. Ιουριε Λεάνκα από την αντιπροεδρία του κόμματος και από το ίδιο το κόμμα μετά από χρονοβόρες διαδικασίες και αφού παραιτήθηκε η προσωρινή Κυβέρνηση της Μολδαβία στις 10 Δεκεμβρίου 2014 (όταν και επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών) σχηματίστηκε μια νέα Κυβέρνηση μειοψηφίας στις 18 Φεβρουαρίου του 2015, δηλαδή σχεδόν τρεις μήνες μετά την διεξαγωγή των εκλογών.

Η νέα Κυβέρνηση συνασπισμού με Πρωθυπουργό τον Κιρίλ Γαμπουρίτσι (δεν ανήκει σε κανένα πολιτικό κόμμα) αποτελείται από το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας και το Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας (σύνολο 42 έδρες από 101) με την στήριξη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Μολδαβίας.

Αυτή η πολιτική εξέλιξη ήταν η χειρότερη δυνατή. Ένας αισιόδοξος προεκλογικός αγώνας διαμορφώθηκε με ένα απογοητευτικό αποτέλεσμα. Σχηματίστηκε μια δήθεν φιλο-ευρωπαϊκή Κυβέρνηση μειοψηφίας με την στήριξη του κομμουνιστικού Κόμματος της Μολδαβίας. Η ευρωπαϊκή πορεία σίγουρα κινδυνεύει και σαφώς πλέον είναι υπό αμφισβήτηση και ως ισχυρίζεται η νέα συγκυβέρνηση πως όλα προχωράνε ομαλά. Το μόνο σίγουρο είναι πως μια φιλο-ευρωπαϊκή συγκυβέρνηση με κομμουνιστική στήριξη είναι ένα μοναδικό γεγονός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

Η Μολδαβία στο «σταυροδρόμι του μέλλοντος». Συμπεράσματα

Έχω αναλύσει τις τάσεις που υπάρχουν στο εσωτερικό της Μολδαβίας τόσο υπέρ της Ρωσίας όσο και της Ευρωπαϊκής. Πριν τις εκλογές της 30^{ης} Νοεμβρίου επικρατούσε μια αισιοδοξία στους νέους ανθρώπους και κυρίως στους απόδημους Μολδαβούς πως επιτέλους η χώρα έκανε μια ξεκάθαρη στροφή προς την Ευρωπαϊκή Ένωση και το οφείλαμε αυτό κυρίως στην σκληρή δουλειά και μεγάλη προσπάθεια του πρώην πρωθυπουργού της χώρας του κ. Ιούριε Λεάνκα.

Τα αποτελέσματα των εκλογών έδειξαν πως τίποτα δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο και πως τα φαντάσματα του παρελθόντος δεν εξαφανίστηκαν τελείως. Κάναμε ως χώρα ένα βήμα μπροστά με την υπογραφή της συμφωνίας σύνδεσης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και με τις πολιτικές εξελίξεις κάναμε δυο βήματα πίσω.

Η μόνη θετική εξέλιξη για τους νέους και τους φιλοευρωπαίους, μετά την απογοήτευση από τα αποτελέσματα των εκλογών και τις πολιτικές εξελίξεις που έλαβαν χώρα, είναι το γεγονός πως ο πρώην πρωθυπουργός της χώρας ο κ. Ιούρι Λεάνκα αποχώρησε από την αντιπροεδρία και από το ίδιο το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας και ίδρυσε με μία ομάδα φιλοευρωπαϊκών πολιτικών ένα νέο κόμμα, το Λαϊκό Ευρωπαϊκό Κόμμα της Μολδαβίας, ένα νέο κόμμα που χαίρει την απόλυτη στήριξη των φιλοευρωπαίων αλλά και των απόδημων Μολδαβών οι οποίοι έχουν την μόνιμη τους κατοικία στην Ευρώπη και την Δύση.

Η Μολδαβία έχει να διανύσει ένα πολύ μεγάλο και δύσκολο δρόμο και δεν θεωρώ υπερβολικό να τονίσω πως οι νέοι και οι απόδημοι Μολδαβοί (οι οποίοι έχουν την μόνιμη τους κατοικία στις Ευρωπαϊκές Χώρες, στον Καναδά και την Αμερική,) που διατηρούν το δικαίωμα ψήφου και ασκούν το δικαίωμα τους στις πρεσβείες της χώρας, που έχουν την κατοικία τους έχουν εναποθέσει όλες τις ελπίδες τους στο νέο κόμμα, το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας, όπως και έχουν στηρίξει με πρωτοφανή τρόπο την ίδρυσή του⁸².

⁸² Το Φιλελεύθερο Δημοκρατικό Κόμμα της Μολδαβίας ιδρύθηκε την 23/03/2015 ως αποτέλεσμα πολιτικών εξελίξεων στην Μολδαβία.

Σε μια περίοδο που η Ευρωπαϊκή Ένωση ταλαντεύεται από μία σοβαρή οικονομική κρίση και πολλές είναι οι φωνές που αμφισβητούν την ενότητα και αλληλεγγύη της, είναι πολύ εύκολο να ενισχυθεί ο λόγος και οι δυνάμεις των φιλορώσων στην Μολδαβία.

Τέλος, πιστεύω πως τα αποτελέσματα βουλευτήκαν εκλογών της 30^{ης} Νοεμβρίου του 2014 απέδειξαν ένα γεγονός, ότι εικοσιτέσσερα χρόνια μετά την κήρυξη της ανεξαρτησίας της η Μολδαβία ο λαός της δεν έχει αποφασίσει ακόμη ποιο είναι το μέλλον της και ποιος μπορεί να το εγγυηθεί.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Καστελλάν Ζορζ, Η Ιστορία των Βαλκανίων, μετάφραση Βασιλική Αλιφέρη, Αθήνα: Εκδόσεις Γκοβόστη 1991
- Κοπά Μαριλένα, Η συγκρότηση των κρατών στα Βαλκάνια, Αθήνα: Λιβάνης 2002
- Mazower Mark, Τα Βαλκάνια, μετάφραση: Κωνσταντίνος Ν. Κουρεμένος, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη 2002
- Todorova Maria, Βαλκάνια. Η Δυτική Φαντασίωση, μετάφραση: Ιουλία Κολοβού, Αθήνα: Παρατηρητής 1996

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- Asmus, Ronald D. Opening NATO's Door. New York: Columbia University Press, 2002
- Baranovsky, Vladimir. "Russian Views on NATO and the EU," in Ambivalent Neighbors: The EU, NATO and the Price of Membership, ed. Anatol Lieven and Dmitri Trenin. Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2003.
- Ciobanu, Ștefan. Unirea Basarabiei: Studiu și Documente cu Privire la Mișcarea Națională din Basarabia În Anii 1917-1918. Chișinău: Editura "Universitas," 1993. Ρουμάνικα.
- Cojocaru, Gheorghe E. Politica Externă a Republicii Moldova (The Foreign Policy of the Republic of Moldova), 2nd ed. Chisinau: CIVITAS, 2001. Ρουμάνικα.
- Crowther, William, "Moldova: Caught between Nation and Empire," in New States New Politics: Building the Post-Soviet Nations, ed. Bremer, Ian, and Taras, Ray Cambridge University Press, 1997
- Dima, Nicolas. Bessarabia and Bukovina. Eastern European Monographs. Boulder: Columbia University Press, 1982
- Hill, William, "Making Istanbul a Reality: Moldova, Russia, and Withdrawal from Transdnistria." Helsinki Monitor, 3 (2): 129-145
- International Crisis Group, Europe Report No 157, "Moldova: Regional Tensions Over Transdnistria." Chisinau/Brussels, 2004.

Εφημερίδες, Διευθύνσεις Διαδικτύου

- Article.http://article.wn.com/view/2013/06/27/The_European_Investment_Bank_EIB_will_support_the_Moldovan_r/, 27/09/2014
- Constitutia Republicii Moldova, Art. 111, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrarii in vigoare : 27.08.1994
- Constitutia Republicii Moldova art.134 & 135, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrarii in vigoare : 27.08.1994
- Constitutia Republicii Moldova, art.. 15 & 16, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrarii in vigoare : 27.08.1994
- Constitutia Republicii Moldova, art.. 11, Publicat : 12.08.1994 în Monitorul Oficial Nr. 1, Data intrarii in vigoare : 27.08.1994
- Democracy.md, <http://www.e-democracy.md/elections/parliamentary/1998/results/>, 10/05/2015
- Delegation to Moldova, Mituri despre Acordul de Asociere (AA) dintre UE și Republica Moldova și Acordul de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA), <http://goo.gl/UwUqJi> , 17/04/2014
- Debka -ισραηλινός ιστότοπος- , αναδ. <http://goo.gl/o79Uu> 01/04/2014
- Der Spiegel, BBC portal , «Ukraine in crisis», εφημ. Καθημερινή 02/09/2014
- Dw.de, <http://www.dw.de/efectele-embargoului-rusesc/a-17995665>, 16/10/2014
- Εφημ. «Ναυτεμπορική» , 13/08/2014
- Εφημ. «Καθημερινή», καθηγητής Μιρσχάμερ, Πανεπιστήμιο του Σικάγο, 07/09/2014
- Ειδησεογραφικό Πρακτορείο Reuters , 08/09/2014
- Ειδησεογραφικό Πρακτορείο Ειδήσεων «Reuters», 03/09/2014
- Ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών, Υπηρεσία Ενημέρωσης και Δημόσιας Διπλωματίας 14/05/2014
- Ελληνικό Υπουργείο Άμυνας, Γραφείο Τύπου 14/02/2014
- Energy Press, Η Μολδαβία "απαγκιστρώνεται" από το ρωσικό αέριο, <http://goo.gl/xESnjF> , 29/08/2014
- European Commission, The European Union provides a further substantial contribution to the reform of the justice sector in Moldova , <http://goo.gl/xNWEJz> , 15/09/2014
- European Investment Bank (EIB), EU supports development of Moldova's agriculture with EUR 120 million , <http://goo.gl/WDPX7j> , 19/09/2014

- Europa.eu, http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/moldova-and-ukraine-border-mission/index_en.htm, 30/08/2014
- Europeanul.org, <http://europeanul.org/europa-de-langa-noi/dmitri-rogozin-rusia-va-continua-sa-sustina-transnistria/>, 12/11/2014
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Σχέδιο Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου προς την επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, <http://goo.gl/s0FjFK> , 05/09/2014
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, <http://goo.gl/hEJUNU> , Fernando Garcés de los Fayos / Valérie Ramet, «Ανατολικοί Εταίροι», 13/10/2013
- Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, European Union supports key reforms in the Republic of Moldova, 29/07/2014
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, [europarl.europa.eu, http://goo.gl/oGIMDq](http://goo.gl/oGIMDq) , 13/02/2014
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, [europarl.europa.eu, http://goo.gl/oGIMDq](http://goo.gl/oGIMDq), 13/02/14
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0104+0+DOC+XML+V0//EL>, 30/08/2014
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Σχέδιο Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου προς την επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων, <http://goo.gl/s0FjFK> , 5/09/14
- Energy Press, Η Μολδαβία "απαγκιστρώνεται" από το ρωσικό αέριο, <http://goo.gl/xESnjF>, 29/08/14
- EurActiv - Reuters, <http://goo.gl/ZNrhw9> , 02/09/2014
- Euronews, «Πώς η Ρωσία εκβιάζει τη Μολδαβία» , 08/02/2014
- The Federation of European Employers (FedEE), www.fedee.com/
- Gagauzia.md, <http://www.gagauzia.md/pageview.php?l=ro&idc=400>, 03/05/2015
- The Guardian, Εκλογική διαδικασία, Μολδαβία, 19/09/2014
- Γράφημα – πρακτορείο Reuters , αναδ. Εφημερίδα «Ναυτεμπορική» , <http://goo.gl/V28IeY> , 24/03/2014
- Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων του ΟΗΕ (Ocha)., ΑΠΕ, 17/09/2014
- IMF, [weodata, http://goo.gl/JxX2IS](http://goo.gl/JxX2IS), 20/09/2014
- Institute for Public Policy-Moldova and International Crisis Group, “Moldova: No Quick Fix.” Chisinau: November 2003. ICG Europe Report N 145, 2003. Available at <http://www.ipp.md/publications/en.html>, 10/03/2014.

- Kathimerini.gr, <http://www.kathimerini.gr/784233/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/ee-megalyterh-enisxysh-stoys-eyrwpaiouys-paragwgoys--gia-to-rwsiko-empargko>, 19/09/2014
- Mediafax, <http://www.mediafax.ro/externe/rogozin-sustine-ca-a-adus-la-moscova-petitii-pentru-recunoasterea-transnistriei-12618352>, 11/05/2014
- Moldova 2020, National Development Strategy „Moldova 2020”: SEVEN solutions for economic growth and poverty reduction, <http://goo.gl/9vI61g> , 30/01/2014
- NewEurope, «EU's incoming FM appreciates Moldova's pro-EU but not anti-Russian approach» , <http://goo.gl/z2evTu> , 22/09/2014
- New York Times, Russia Today, 1TV, εφημ. Καθημερινή 30/08/2014
- Napocanews.ro, <http://www.napocanews.ro/2014/12/socialistii-lui-igor-dodon-vor-referendum-pentru-unirea-r-moldova-cu-federatia-rusa.html>, 05/09/2014
- «Οι Γκαγκαούζοι στη Μολδαβία και στη Ν.Α. Ευρώπη», Προβλήματα ανάπτυξης στη Ν.Α. Ευρώπη, <http://blogs.sch.gr/eargyropoulos/> , 12/04/2014
- Politicaromaneasca.ro,http://www.politicaromaneasca.ro/romania_semneaza_declaratia_de_sprijin_a_r_moldova_pentru_aderarea_la_ue-15515, 30/08/2014
- Publika.md, αναδ. Euro2day, «Απαγορεύτηκε ο κομμουνισμός στη Μολδαβία». <http://goo.gl/A425OY> , 07/12/2013
- Publica.md, http://www.publika.md/ue-anunta-dublarea-cotelor-de-export-ale-produselor-moldovenesti-pe-piata-europeana_2027951.html, 15/08.2014
- Publica.md, http://www.publika.md/ambasadorul-osce-radojko-bogojevic--criza-din-ucraina-afecteaza-procesul-de-negocieri-in-formatul-5-2_1937561.html, 25/08/2014
- Parlamentul European, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0104+0+DOC+XML+V0//RO>, 25/08/2014
- Republic of Moldova , www.onu.mfa.md/culture-en , 19/09/2014
- Republic of Moldova, <http://www.onu.mfa.md/state-authorities-en/>, 20/09/2014
- **Reuters** , αναδ. Εφημερίδα «Ναυτεμπορική» , <http://goo.gl/V28IeY>, 24/03/14
- Reuters, With Romanian gas, Moldova seeks energy independence from Russia, <http://goo.gl/sdfCyH> , 27/08/2014
- Russia Beyond The Headlines: Top Stories, Μόσχα: Απαράδεκτες οι δηλώσεις του Ρουμάνου πρωθυπουργού, <http://goo.gl/Du0wJs> , 16/09/2014
- SETimes.com, «Η συνεργασία Μολδαβίας-ΕΕ αποκτά πρακτική προσέγγιση», 20/09/2014

- SETimes.com , «Η φιλοευρωπαϊκή πορεία της Μολδαβίας», <http://goo.gl/ojIJvW> , 19/03/2014
- Statistica, <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=479&id=4162>, 05/05/2015
- Η Σύγχρονη Ρωσία, Βλαντίμιρ Λορτσενκόφ, <http://gr.rbth.com/opinion> , 30/04/14
- Η Σύγχρονη Ρωσία, Γκεβόργκ Μιρζαγιάν, <http://goo.gl/WdE4ou> , 21/04/14
- To vima.gr, <http://www.tovima.gr/world/article/?aid=590348>, 30/08/2014
- Unimedia, <http://unimedia.info/stiri/bumacov--dupa-vizita-la-moscova-rusii-vor-lua-o-decizie-in-cateva-zile-68704.html>
- UNDP in Moldova, EU-supported civil society initiatives helped improve the lives of over 14,000 people on both banks on the Nistru River, <http://goo.gl/iW3I7u> , 18/09/14
- Ziare.com, <http://www.ziare.com/articole/gazoduct+iasi+ungheni>, 04/03/2015
- Ziarulnational.md, <http://ziarulnational.md/sondaj-cati-moldoveni-isi-doresh-aderarea-r-moldova-la-ue/>, 30/08/2014
- Ξένος Τύπος (New York Times, Der Spiegel, Liberation). 14/09/2014